

ความเป็นมนุษย์ในนวนิยาย
เรื่องอาชญากรรมกับการลงทัณฑ์ อีเดียด และเดวิส

ในบทนี้จะวิเคราะห์ความเป็นมนุษย์ในนวนิยายเรื่อง *อาชญากรรมกับการลงทัณฑ์ อีเดียด และเดวิส* ตัวละครหลักจากนวนิยายเรื่อง *อาชญากรรมกับการลงทัณฑ์* ที่นำมาวิเคราะห์คือ โรดิโอน ราสโคนิกอฟ(Rodion Raskolnikov)หรือ ราสโคนิกอฟ:นักคิดผู้รู้่น้อย ตัวละครหลักจากนวนิยายเรื่อง *อีเดียด* คือ เลฟ มิชกิน(Lyov Myshkin)หรือ มิชกิน:นักบุญปัญญาอ่อน และตัวละครหลักจากนวนิยายเรื่อง *เดวิส* คือ สเตฟาน โทรฟีโมวิช(Stepan Trofimovich)หรือ สเตฟาน โทรฟีโมวิช:นักคิดผู้หลงทาง

3.1 โรดิโอน ราสโคนิกอฟ: นักคิดผู้รู้่น้อย

โรดิโอน ราสโคนิกอฟหรือ ราสโคนิกอฟคือตัวละครหลักในนวนิยายเรื่องอาชญากรรมกับการลงทัณฑ์ คอสโตเยฟสกีได้เขียนนวนิยายเรื่องนี้ขึ้นเมื่ออายุ 44 ปี นับเป็นนวนิยายที่เขียนขึ้นก่อนนวนิยายขนาดยาวเรื่องอื่นๆที่งานวิจัยฉบับนี้นำมาศึกษา นวนิยายเรื่องอาชญากรรมกับการลงทัณฑ์เป็นนวนิยายที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงทางบุคลิกภาพของนักศึกษาหนุ่มคนหนึ่งชื่อ ราสโคนิกอฟ ภายหลังจากที่เขาได้ก่ออาชญากรรมขึ้น ทั้งการก่ออาชญากรรมด้วยความตั้งใจ และการก่ออาชญากรรมด้วยความบังเอิญ บุคลิกภาพของราสโคนิกอฟได้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่การตระหนักรู้ถึงสถานะความกลมกลืนบางอย่าง สถานะที่ราสโคนิกอฟพบว่าเกิดขึ้นในตัวของเขานี้มีลักษณะ “ชีวิตได้ย่างกรายมาแทนที่ความคิด จิตใจของเขาเปลี่ยนแปลงไปมาก”¹ ด้วยการที่นวนิยายเรื่องอาชญากรรมกับการลงทัณฑ์ได้แสดงให้เห็นถึงชะตากรรมของมนุษย์อันเนื่องมาจากข้อจำกัดของการใช้ความคิดของมนุษย์เอง โดยการแสดงผ่านบุคลิกภาพของตัวละครที่เป็นปัญญาชนที่อยู่ในวัยหนุ่ม อันเป็นวัยที่ยังมีความเข้าใจในชีวิตและโลกอย่างจำกัดดังนั้นราสโคนิกอฟจึงได้ชื่อว่าเป็น “นักคิดผู้รู้่น้อย” ราสโคนิกอฟเป็นคนครุ่นคิดแต่ยังมีประสบการณ์ไม่เพียงพอต่อการทำความเข้าใจในชีวิตได้อย่างแท้จริง

ราสโคนิกอฟเป็นปัญญาชนหนุ่มผู้ยากไร้ ที่เข้ามาศึกษากฎหมายในกรุงเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก ปัญญาชนหนุ่มพยายามสร้างความเป็นธรรมให้แก่ความเกลียดชังของคนที่มีต่อหญิงชราละโมบ

---

¹ฟิโอดอร์ คอสโตเยฟสกี, *อาชญากรรมกับการลงทัณฑ์*, แปลโดย ศ. สุกศิลปี (กรุงเทพฯ: สมิต ชุดวรรณกรรมคลาสสิก, 2534), หน้า 670.

โดยใช้ความคิดของตนในการให้เหตุผลสนับสนุนความเป็นธรรมที่เขามองเห็น แต่ทว่าทั้ง เหตุการณ์ภายนอกและเหตุการณ์ภายในที่เขาได้เผชิญ แสดงให้ทราบว่า แท้ที่จริงแล้ว ความคิดนั้นมี ขีดจำกัดในการสร้างความเป็นธรรม เพราะยังมีความจริงที่ความคิดยังคิดไม่ถึงอีกมาก ดังนั้น การ ตัดสินความเป็นธรรมโดยใช้ความคิดเห็นอีกด้านหนึ่ง ก็เป็นการก่ออาชญากรรมขึ้นนั่นเอง นอกจากนี้ ในการที่ราส โคนิคอฟคิดว่าตน ได้ลงโทษผู้อื่นโดยอาศัยความคิดนั้น แท้จริงแล้ว ผู้ที่ ได้รับการลงโทษที่แท้จริงก็คือ จิตใจหรือโลกภายในของตนเองนั่นเอง

การเปลี่ยนแปลงของบุคลิกภาพของราส โคนิคอฟที่สะท้อนให้ทราบถึงแก่นเรื่องข้างต้นคือ การเปลี่ยนแปลงของบุคลิกภาพด้านในของราส โคนิคอฟในตอนจบของนวนิยาย ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ เขาถูกตัดสินให้จำคุกและทำงานหนักอยู่ที่ไซบีเรีย ราส โคนิคอฟได้บรรยายถึงลักษณะของจิตใจ ของตนในเวลานี้ให้แก่โซเนียผู้หญิงที่รักเขาอย่างมั่นคงเสมอมาว่า ช่วงเวลานี้เป็นช่วงเวลาที่เขา ได้รับรู้ถึงสภาวะใหม่ที่เกิดขึ้นในจิตใจของตน สภาวะนี้ทำให้เขาได้ตระหนักถึงขีดจำกัดของการใช้ ความคิด สภาวะนี้ทำให้เขาตระหนักถึงความหมายของชีวิตที่พ้นไปจากความเข้าใจเดิมที่เขามีอยู่ แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้ราส โคนิคอฟจะตระหนักรู้ในสภาวะนี้ได้แต่เขาก็ไม่อาจให้คำอธิบายเกี่ยวกับ สภาวะใหม่ที่เกิดขึ้นภายในตัวเขานี้ได้อย่างแจ่มชัด เมื่อนำแนวคิดเรื่องพัฒนาการทางบุคลิกภาพ ของจุงมาวิเคราะห์บุคลิกภาพของราส โคนิคอฟในช่วงเกิดการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจขึ้นทำให้พบได้ ว่าบุคลิกภาพของราส โคนิคอฟมีพัฒนาการมาถึงระดับของการตระหนักรู้ถึงความกลมกลืนในตน หรือ Self-Knowledge ยังไม่ถึงระดับที่เกิดการเข้าใจในตนเองอย่างแท้จริงหรือ Self - Realization ราส โคนิคอฟได้กล่าวถึงความสงบอย่างใหม่ที่เกิดขึ้นภายในใจที่แสดงถึงพัฒนาการทางบุคลิกภาพของ เขา ดังความว่า

ก็แล้วเจ้าความทุกข์ระทมทั้งหลายที่ผ่านมานในอดีตเล่า? อารมณ์ความรู้สึกชั่ววูบ หนึ่งในขณะที่ ดูเหมือนว่าทุกสิ่งทุกอย่างแม้แต่การที่เขาฆ่าคน การถูกลงโทษ การถูก เนรเทศ เป็นแต่เพียงสิ่งที่อยู่ภายนอก และแปลกประหลาด ราวกับไม่ได้บังเกิดขึ้นกับตัวเขา เลย แต่คำวันนี้เขาไม่สามารถจะคิดถึงและเพ่งความคิดไปยังสิ่งใดได้นาน ไม่สามารถจะ ตัดสินใจในเรื่องใดอย่างมีสติ เพียงแต่รู้สึกอย่างเดียว ชีวิตได้ย่างกรายมาแทนที่ความคิด จิตใจของเขาเปลี่ยนแปลงไปมาก²

ก่อนที่บุคลิกภาพของราส โคนิคอฟจะได้พบกับความสงบนี้ บุคลิกภาพของราส โคนิคอฟ ตกอยู่ในสภาพแตกออกเป็นเสี่ยงๆอันเนื่องมาจากผลพวงที่เกิดขึ้นจากการฆาตกรรมหญิงชรา 2 คน

---

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 670.

คือหญิงชราผู้ละโมบชื่อ อาลีน่า อีวานอฟนา เจ้าของโรงรับจำนำ และหญิงชราผู้จิตใจดีมีเมตตา กรุณาชื่อ ลิซาเวตดา หญิงชราทั้งสองเป็นพี่น้องกัน

ราสโคนคอฟได้คิดวางแผนฆ่า อาลีน่า อีวานอฟนา โดยเขาได้อาศัยช่วงเวลาที่เขานำสิ่งของ ไปจำนำทำการสำรวจดูภายในห้องพักที่ใช้เป็นสถานที่รับจำนำในการเตรียมการ รวมทั้งได้เลือกเอา วันที่เขาคาดว่าลิซาเวตดา หญิงชราใจดีจะไม่อยู่บ้าน

การที่ราสโคนคอฟวางแผนฆ่าอาลีน่า อีวานอฟนา หญิงชราเจ้าของโรงรับจำนำผู้ละโมบ เมื่อนำแนวคิดพลวัตของบุคลิกภาพของจุงมาวิเคราะห์ ทำให้พบว่า สาเหตุที่ราสโคนคอฟวางแผน ฆ่า อาลีน่า อีวานอฟนา นั้น มีสาเหตุมาจากความคับแค้นใจในฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัวของตน ราสโคนคอฟเป็นสมาชิกของครอบครัวที่มีฐานะยากจน แม่และน้องของเขาทำงานรับจ้างอยู่ที่ ชนบท ช่วยกันสะสมเงินเพื่อส่งให้ราสโคนคอฟได้มีโอกาสมาศึกษาต่อทางด้านกฎหมายในกรุง เซนต์ปีเตอร์เบิร์ก ซึ่งราสโคนคอฟตระหนักถึงความรักและความเสียสละที่แม่และน้องสาวมีต่อเขา เป็นอย่างดี

ความเป็นอยู่ของราสโคนคอฟในกรุงเซนต์ปีเตอร์เบิร์กเป็นไปอย่างอึดอัดเขาคงต้องนำของที่มีอยู่ไปจำนำ ทั้งนี้ถึงแม้ว่า แม่และน้องจะส่งเงินมาให้และเขาเองก็พยายามทำงานพิเศษ ก็ยังไม่เพียงพอต่อความเป็นอยู่ในเมืองเซนต์ปีเตอร์เบิร์ก

การที่ราสโคนคอฟต้องอดมื้อกินมื้อ อยู่อาศัยในสถานที่คับแคบ มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับ ค่าใช้จ่ายในการอาศัยของตน ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ ทำให้อาร์ตีไทป์ The Shadow ซึ่งเป็นอาร์ตีไทป์ ที่กำหนดแนวโน้มของพฤติกรรมเพื่อให้เอาตัวรอดมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของเขา

นอกจากนี้ ในช่วงเวลาที่ราสโคนคอฟได้เข้ามาศึกษาในกรุงเซนต์ปีเตอร์เบิร์กนี้ บรรยากาศทางความคิดที่แพร่หลายอยู่กำลังได้รับอิทธิพลจากแนวคิดเสรีนิยม ดังนั้น ด้วยความที่ราสโคนคอฟ มีลักษณะเด่นทางด้านการใช้การคิด (Thinking) ด้วยสภาพแวดล้อมทางความคิดและลักษณะเด่นของแบบของบุคลิกภาพของราสโคนคอฟ ดังนั้น เขาจึงรับเอาแนวคิดแบบเสรีนิยมมาขบคิด ไคร่ครวญ อย่างสับสนในขณะที่ตนกำลังวางแผนฆ่าหญิงเจ้าของโรงรับจำนำดังความว่า

ทำไมข้าถึงกลัวเรื่องไม่เป็นเรื่องถึงเพียงนี้เมื่อคิดจะทำเรื่องนั้น!” เขาคิดพร้อม รอยยิ้มประหลาด “คนเราจะทำอะไรก็ได้ยังไงไม่มีขอบขีดจำกัด...อะไรคือสิ่งที่มนุษย์กลัวมากที่สุด ข้าชักสงสัย?”¹

¹เรื่องเดียวกัน, หน้า 40.

จากการที่ราสโคนิคอฟเป็น “นักคิด” และการตระหนักในความไม่ยุติธรรมระหว่างผู้มีฐานะมั่งคั่งกับยากจน ประกอบกับการที่ราสโคนิคอฟมิได้ตระหนักในอาร์ตีไทป์ The Shadow ที่มีบทบาทเด่นต่อบุคลิกภาพ ดังนั้น ราสโคนิคอฟจึงมีความคิดว่า การฆ่าอาลีน่า อีวานอฟน่า ผู้ละโมบนั้น เป็นการสร้างความยุติธรรมและเป็นสิ่งที่ถูกต้องแล้ว

เมื่อนำแนวคิดเรื่องพลวัตของบุคลิกภาพมาวิเคราะห์บุคลิกภาพของราสโคนิคอฟในช่วงเวลานี้ทำให้พบว่า การใช้ความคิดแบบเสรีนิยม ประสบการณ์ความเป็นอยู่ในปัจจุบันของการตระหนักถึงความเป็นอยู่ของแม่และน้อง สิ่งเหล่านี้ทำให้อาร์ตีไทป์ The Shadow มีพลังงานมากขึ้นและเริ่มมีอิทธิพลเหนือจิตร์สำนึกของราสโคนิคอฟ โดยที่เขาไม่ตระหนัก

ในช่วงที่กำลังวางแผนอยู่นี้ บุคลิกภาพของราสโคนิคอฟได้เกิดความขัดแย้งขึ้น เนื่องจากเขาต้องปิดบังมิให้มีผู้ใดรู้ว่า เขากำลังคิดจะฆ่าคน ดังนั้น เมื่อนำทฤษฎีของจุงมาอธิบาย จึงวิเคราะห์ได้ว่า เป็นช่วงเวลาที่ The Ego จะต้องพยายามประนีประนอมระหว่าง The Persona ซึ่งเป็นอาร์ตีไทป์ที่ใช้สำหรับการปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น และ The Shadow ซึ่งเป็นอาร์ตีไทป์ที่แสดงถึงสัญชาตญาณก้าวร้าวและเอาตัวรอด ในการประนีประนอมในระหว่างวางแผนนี้ ทำให้ราสโคนิคอฟ มีพฤติกรรมที่พยายามแยกตนจากคนอื่น ทั้งนี้เนื่องจากราสโคนิคอฟมีความขัดแย้งเกิดขึ้นในตนอย่างรุนแรง ดังความว่า

เขากำลังอยู่ในสภาวะตึงเครียดทางประสาท คล้ายเป็นโรคอุปาทานว่าตนเองเป็นโรคนั้นโรคนี่ จึงหมกมุ่นอยู่กับตนเองปิดกั้นตนเองจากโลกภายนอกและเพื่อนฝูง...⁴

ราสโคนิคอฟพยายามกระตุ้นตนเองด้วยการใช้ความคิดว่า การลงมือฆ่าอาลีน่า นั้น เป็นความยุติธรรมแล้ว แต่อีกด้านหนึ่ง ราสโคนิคอฟก็ตระหนักว่ามีความรู้สึกบางอย่างที่คอยขัดขวางเขาอยู่ ดังนั้น การลงมือฆ่าจึงถูกยึดเวลาออกไปเรื่อยๆ หรือเมื่อนำแนวคิดพลวัตของบุคลิกภาพมาวิเคราะห์ทำให้พบได้ว่า The Ego ของราสโคนิคอฟเกิดการชะงักงัน เนื่องจากเกิดความขัดแย้งขึ้นภายในตนเองที่ราสโคนิคอฟยังไม่เข้าใจได้อย่างกระจ่างชัด

ความรู้สึกที่ได้รับอิทธิพลจากอาร์ตีไทป์ The Shadow ของราสโคนิคอฟเริ่มเข้มข้นมากขึ้นเมื่อเขาได้พบกับโซเนีย หญิงสาวผู้เสียสละตนเอง เธอยอมประกอบอาชีพโสเภณีเพราะความส่ำมะเลเทเมาไม่รับผิดชอบครอบครัวของพ่อ การคิดในความเจ้าชู้เจ้าอย่างโดยลืมนูฐานะที่แท้จริงของตนของแม่ และน้องๆที่กำลังเติบโตขึ้นมา เมื่อได้พบกับโซเนีย ราสโคนิคอฟก็นึกสงสารเธอ เขาเกิดเมตตาจิตขึ้นชั่วขณะหนึ่ง โดยก่อนที่จะออกมานอกที่พักอันหอมช่อของครอบครัวของเธอ

---

⁴เรื่องเดียวกัน, หน้า 39.

ราส โคนิคอฟได้วางเหรียญเงินที่เขาได้รับจากการนำ “สมบัติชิ้นสุดท้าย” ของคนไปจำหน่ายไว้กับ อาลีน่า อีวานอฟนา แต่แล้วเมื่อเขาใช้ความคิด ราส โคนิคอฟก็ยังเชื่อว่าการลงมือฆ่าอาลีน่า เป็นเรื่องที่เหมาะสมแล้วดังความว่า

...ขอให้เธอโชคดีโชเนี่ย! พวกเขาล้วนแต่ต้องอาศัยเธอ! พวกเขาแสวงประโยชน์จากเธอ พวกเขาทำอย่างนั้นจริงๆ อย่างเคยตัวเสียด้วย! แรกๆพวกเขาก็หลังน้ำตาอย่างขมขื่น หนักเข้าก็คุ่น ไปเอง มนุษย์นี่หนอช่างชั่วร้ายและพลิกเพลงได้สารพัด!⁵

เมื่อนำแนวคิดเรื่องพลวัตของบุคลิกภาพมาวิเคราะห์บุคลิกภาพของราส โคนิคอฟในช่วงเวลานี้ทำให้พบว่าอาร์ตีไทป์ The Shadow มีความเข้มแข็งขึ้นและมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของราส โคนิคอฟมากขึ้นเรื่อยๆ ทั้งนี้นอกจากสภาพแวดล้อมจะเป็นปัจจัยกระตุ้นแล้ว ความคิดของราส โคนิคอฟเองก็ช่วยเพิ่มกำลังให้แก่อาร์ตีไทป์ The Shadow ด้วย

หลังกลับมาที่ห้องพักราส โคนิคอฟก็ได้รับจดหมายจากแม่และน้องสาวเล่าถึงการแต่งงานของน้องสาวกับนายความที่หวังจะฉวยโอกาสจากความยากจน และความจำเป็นของราส โคนิคอฟในการขอแต่งงานกับน้องสาวของเขาซึ่งคำตอบของแม่ที่ได้ตอบตกลงมาในจดหมายทำให้ราส โคนิคอฟนึกเกลียดชังคนมีเงินเป็นอันมากจนทำให้บุคลิกภาพของเขาเกิดการเปลี่ยนแปลงจนนำไปสู่การฆาตกรรม ดังความว่า

...จดหมายของแม่ประจวบเหมาะฟ้าผ่าตกกระหน่ำกลางใจเขา ถึงเวลาแล้วที่เขาจะต้องขจัดความท้อถอยสิ้นหวังออกไป..เขาสะดุ้งเมื่อความคิดอีกอย่างหนึ่งซึ่งเกิดขึ้นเมื่อวาน แวบผ่านเข้ามาในใจ แต่ความตกใจไม่ได้เกิดจากความคิดนั้น เพราะเขารู้และคาดไว้แล้วว่าความคิดดังกล่าวจะ “โหมกระหน่ำ” เข้ามา เขาก็รอคอย ความคิดนั้นเชื่อว่าจะเริ่มอุบัติเมื่อวานนี้ ความแตกต่างอยู่ที่เมื่อเดือนก่อนกับเมื่อวาน มันเคยเป็นเพียงจินตนาการ แต่ทว่าบัดนี้ มันไม่ใช่จินตนาการ หากแต่ได้ค่อยๆ ก่อรูปเป็นสิ่งใหม่ๆ เป็นलगประหลาด เขากลับขึ้นมาโดยฉับพลัน สมองวุ่นวายปั่นป่วน คลองจักษุมืดมัวไปหมด⁶

เมื่อนำแนวคิดเรื่องโครงสร้างบุคลิกภาพมาวิเคราะห์บุคลิกภาพของราส โคนิคอฟในช่วงเวลานี้ทำให้พบว่า บุคลิกภาพของเขาได้รับอิทธิพลจากการทำงานร่วมกันระหว่าง The Ego กับ

⁵เรื่องเดียวกัน, หน้า 67.

⁶เรื่องเดียวกัน, หน้า 90.

อาร์ตีไทป์ The Shadow ทั้งนี้เนื่องจากราสโคนคอฟได้รับประสบการณ์ที่กระตุ้นให้ จิตรู้สำนึก ของตนยอมรับในความเกลียดชังอันเนื่องมาจากอาร์ตีไทป์ The Shadow อย่างสม่ำเสมอ จนกระทั่ง ความเกลียดชังมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของราสโคนคอฟเหนือความเมตตากรุณา ความขัดแย้ง ระหว่างสองด้านคือด้านของความเมตตาและความทารุณ โหดร้าย ปรากฏในบุคลิกภาพของ ราสโคนคอฟจนถึงระดับจิตใต้สำนึก หรือในระดับจิตไร้สำนึกส่วนบุคคล กล่าวคือหลังจากที่ ร่างกายของราสโคนคอฟได้รับอิทธิพลจากความขัดแย้งภายในบุคลิกภาพของตน “ความป็นป่วน ในจิตใจขณะนี้ส่งผลให้เขาเป็นไข้ เขาหนาวจนสั่นสะท้านทั้งๆที่อากาศอบอุ่น” เมื่อราสโคนคอฟ หลับลงไปเขาได้ฝันถึงชีวิตวัยเด็กของตน เป็นช่วงเวลาที่เขาได้รับความรักความอบอุ่น หลังจากที่เขาได้ไปโบสถ์กับครอบครัว ระหว่างทางนั้นเองเขาได้พบกับ การทารุณฆ่าที่ใช้ลากรดและแต่คน ไม่มีกำลังพอที่จะเข้าไปช่วยม้าตัวนั้น ได้ดังความว่า

มิโคลก้าผู้บ้ำกั้งแผดเสียง ...หีบชะแลงเหล็กออกมาจากเกวียน...ตีซ้ำบนหลัง ของมันอีกครั้ง มันพังพาบลงกับพื้นดินราวกับขาทั้งสี่ถูกตัดขาดออกจากกัน...เด็กน้อย แหวกผ่านผู้คนไปพลางร้องให้ไปพลาง พอถึงตัวม้าที่นอนตายอยู่ ยืนแขนออกโอบกอดหัว ที่เต็มไปด้วยคราบเลือดพร้อมกับจูบจุมูกและปากของมัน ครั้นแล้วก็ลุกขึ้นวิ่งไปที่มิโคลก้า ระดมกำปั้นน้อยๆ รัวใส่เขาอย่าง โกรธแค้น ขณะนั้นเองพ่อของเด็กน้อยซึ่งกำลังตามหาลูก ชายของตนอยู่เป็นนาน จับตัวเขาไว้แล้วอุ้มออกไปจากกลุ่มคน...⁷

เมื่อนำแนวคิดเรื่องพลวัตของบุคลิกภาพมาวิเคราะห์บุคลิกภาพของราสโคนคอฟใน ช่วงเวลานี้ทำให้พบว่าบุคลิกภาพของราสโคนคอฟกำลังถดถอย เมื่อหลับลงไปจิตไร้สำนึกได้ พยายามที่จะแก้ไขความขัดแย้งในบุคลิกภาพของราสโคนคอฟโดยพยายามที่จะบูรณาการ บุคลิกภาพในส่วนที่ขัดแย้งเข้าด้วยกันแต่ยังไม่สำเร็จซึ่งพบได้จาก เด็กน้อยผู้มีจิตใจเมตตาที่ไม่ อาจเอาชนะความโหดร้ายที่กำลังบ้ำกั้งได้หรือ กล่าวว่อาร์ตีไทป์ The Self ซึ่งเกิดจาก ประสบการณ์อันอบอุ่นในวัยเด็กยังอ่อนแอเกินกว่าจะทำให้บุคลิกภาพเข้าสู่สมดุลได้ ดังนั้น บุคลิกภาพของราสโคนคอฟจึงยังคงได้รับอิทธิพลจาก The Shadow

จากบุคลิกภาพข้างต้นเมื่อราสโคนคอฟทราบว่ น้องสาวของหญิงเจ้าของโรงรับจำนำจะไม่ อยู่บ้านจึงเป็น โอกาสดีที่เขาจะได้ลงมือทำตามสิ่งที่ได้ตั้งใจไว้หลังจากที่ความขัดแย้งทางบุคลิกภาพ ได้ประวิงเวลาของเขาออกมาเนิ่นนาน น้องสาวของเจ้าของโรงรับจำนำนี้เป็นหญิงชราที่มีจิตใจ เมตตาและตกเป็นเหยื่อล่่างของพี่สาวตามความเห็นของเขา หลังจากตัดสินใจอย่างแน่วแน่แล้วเมื่อ

⁷เรื่องเดียวกัน, หน้า 104-105.

สบโอกาสเหมาะราสโคนิคอฟจึงได้ลงมือ ช่วงเวลาที่เขาลงมือนี้พฤติกรรมของราสโคนิคอฟ
เป็นไปโดยอัตโนมัติ ดังความว่า

...เขาดึงขวานออกมาแล้วจับเงื่อนด้วยมือทั้งสอง แพบจะไม่รู้สึกตัวที่กำลังทำ
อะไรลงไป ด้านสันขวานถูกเหวี่ยงลงตรงกลางศีรษะนาง ทั้งนี้เป็นไปดุจดังเครื่องจักรราว
กับว่าเขาไม่ได้ออกแรงเลย...⁸

หลังจากสังหารเจ้าของโรงรับจำนำแล้วในระหว่างที่รื้อค้นสิ่งของมีค่านี้เองราสโคนิคอฟ
ได้เกิดหวาดระแวงขึ้นทำให้เขาเกรงว่านางจะยังไม่ตายดังความว่า

...ทันใดเขาแวบขึ้นได้ว่ายายแก่อาจไม่ตายและอาจฟื้นขึ้นมา เขาปล่อยกุญแจและ
ตะจากตุลีนชัก วิ่งกลับมาที่ศพว่าขวานขึ้นเงื่อนเหนือร่างนาง แต่แล้วก็ลดขวานลง นางตาย
แล้ว เขาก็มลมงมองใกล้ๆอีกครั้งหนึ่ง กะโหลกศีรษะแตกและยุบ เขายื่นมือจะใช้นิ้วชี้ลอง
แตะดู แต่ก็ต้องหอดมือกลับโดยเร็ว นางตายแน่แล้ว เลือดไหลเนืองนองพื้น...⁹

เมื่อราสโคนิคอฟแน่ใจแล้วนี่เองได้เกิดเหตุไม่คาดฝันขึ้น น้องสาวของเจ้าของโรงรับจำนำ
ไม่ได้ออกไปจากบ้านดังที่ราสโคนิคอฟได้คิดไว้เมื่อราสโคนิคอฟได้เห็นนางเข้างลงมือฆ่านาง
โดยที่เขาไม่อาจตระหนักได้ถึงสาเหตุของการกระทำของตนดังความว่า

ทันใดนั้นเขาได้ยินเสียงฝีเท้าในห้องที่หญิงชราอนตายอยู่...ทันใดนั้นเขาก็
กระโดดลุกขึ้น หีบขวานแล้วถลันพรวดปราดออกมาจากห้อง ... พอเห็นเขาวิ่งถลา
ออกมาก็สิ้นระริกไปทั่วร่าง หล่อนยกแขนขึ้นข้างหนึ่ง อ้าปากกว้างแต่ไม่มีเสียงร้อง ... นี่
คือลีลาเวียด้าผู้เคราะห์ร้าย ... คมขวานกระหน่ำลงตรงคอนบนของหน้าผากเลขขึ้นไป
เกือบถึงกลางศีรษะ ร่างของหล่อนทรุดลงไปกองกับพื้นในทันที ราสโคลนิคอฟไม่รู้สึกตัว
ว่าตนกำลังทำอะไรลงไป...¹⁰

⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 127.

⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 128.

¹⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 129 - 130.

เมื่อนำแนวคิดเรื่องพลวัตของบุคลิกภาพมาวิเคราะห์บุคลิกภาพของราส โคนิคอฟในช่วงเวลานี้ทำให้พบได้ว่าบุคลิกภาพของราส โคนิคอฟตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของอาร์ตีไทป์ The Shadow หรือกล่าวได้ว่าพฤติกรรมของราส โคนิคอฟที่เป็นไปอย่างอัตโนมัติในช่วงเวลานี้เกิดจากการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพระหว่าง The Ego กับ อาร์ตีไทป์ The Shadow จึงเป็นผลให้ราส โคนิคอฟสามารถลงมือฆ่าคนได้โดยขาดความยับยั้งชั่งใจ แต่อย่างไรก็ตามเมื่อเหตุการณ์ที่เขาได้ลงมือฆ่าหญิงชราผู้ใจดีผ่านพ้นไปแล้วสภาวะจิตใจของเขาก็เริ่มเปลี่ยนแปลงไปดังความว่า

เขายืนงออยู่กลางห้อง ใจของเขาปวดร้าวและเศร้าหมองยิ่งขึ้นอย่างช้าๆ คิดว่าตัวเองกำลังจะเป็นบ้า ขาดสติสัมปชัญญะและไม่สามารถป้องกันตนเองได้ในขณะนั้น เขาคิดว่าตนกระทำการสิ่งที่ไม่ถูกต้อง “พระเจ้าช่วย ข้าจะต้องรีบหนี หนี!” เขาพิมพ์แล้ววิ่งไปที่เฉลียง แต่ ณ ที่นั่นเอง เขาต้องประสบกับความขวัญหนีดีฝ่ออย่างที่ไม่เคยรู้สึกมาก่อน¹¹

เมื่อนำแนวคิดเรื่องพลวัตของบุคลิกภาพมาวิเคราะห์บุคลิกภาพของราส โคนิคอฟในช่วงเวลานี้ทำให้พบว่า การที่ราส โคนิคอฟเกิดการตระหนักขึ้นว่า “ตนกระทำการสิ่งที่ไม่ถูกต้อง” ภายหลังจากการฆ่าหญิงชราใจดีได้ผ่านพ้นไปนี้ มีสาเหตุเนื่องมาจากการถดถอยทางบุคลิกภาพของราส โคนิคอฟที่ทำให้เขาเกิดความฝัน ฝันเห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่เขายังอยู่ในวัยเด็กท่ามกลางความรัก และสภาพแวดล้อมที่ดีงามนั้น ประสบการณ์จากการฆ่าหญิงชราใจดีทำให้จิตไร้สำนึกในส่วนนี้ได้ตื่นขึ้นมาสู่จิตรู้สำนึกอย่างฉับพลัน ประกอบการลงมือฆ่าหญิงเจ้าของโรงรับจำนำนั้นเป็นการที่เขาได้ระบายพลังงานของ อาร์ตีไทป์ The Shadow ออกไปซึ่งทำให้จิตไร้สำนึกในส่วนที่ดีงามหรือส่วนที่กลมกลืนที่ถูกหลงลืมไปได้มีโอกาสแสดงตัวขึ้นมา

หลังจากฆ่าหญิงชราทั้งสอง และนำหลักฐานที่จะผูกมัดตัวไปซ่อน ราส โคนิคอฟก็ได้ล้มป่วยลงซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกับที่แม่และน้องสาวได้เดินทางมาอยู่ที่กรุงเซนต์ปีเตอร์เบิร์กและเป็นโอกาสให้ราส โคนิคอฟได้รับการดูแลเอาใจใส่จากแม่และน้องอีกครั้งหลังจากที่เขาได้กลับบ้านมาเป็นเวลานาน

อันที่จริงการที่ราส โคนิคอฟมาอาศัยอยู่เพียงลำพังที่กรุงเซนต์ปีเตอร์เบิร์กนี้ มิใช่ไม่มีใครเอาใจใส่เขาเสียเลย การที่เขาารู้สึกโดดเดี่ยวนั้น สาเหตุสำคัญมาจากการที่เขาแม้ว่าแต่หมกมุ่นอยู่กับความคิดของตนเองเป็นสำคัญ

ในระหว่างที่ราส โคนิคอฟอาศัยอยู่ที่กรุงเซนต์ปีเตอร์เบิร์ก เขาได้รับความเอาใจใส่จากคนรับใช้ที่ทำงานอยู่ที่บ้านที่เขาเช่าอยู่ เธอคอยเป็นผู้จัดหาอาหารให้แก่เขาและคอยถามไถ่ถึงความ

¹¹เรื่องเดียวกัน, หน้า 131.

เป็นอยู่ของเขา นอกจากนี้ราสโคนิคอฟยังมีเพื่อนนักศึกษาชื่อราซุมิฮิน เป็นผู้มีบุคลิกภาพอ่อนโยน เฉลียวฉลาด เขามักเสนองานให้ราสโคนิคอฟทำ เพื่อให้ราสโคนิคอฟได้มีรายได้

สาเหตุที่แม่และน้องสาวของราสโคนิคอฟเดินทางมาที่เซนต์ปีเตอร์เบิร์ก เพราะอยู่ที่คู่มั้นของน้องสาวของราสโคนิคอฟต้องการให้เธอย้ายมาอยู่กับเขา ซึ่งเขาประกอบอาชีพเป็นทนายความ และมีสำนักงานอยู่ที่นี้ ก่อนเดินทางมาเซนต์ปีเตอร์เบิร์ก แม่ได้ส่งจดหมายมาแจ้งให้ราสโคนิคอฟทราบล่วงหน้า แต่ทว่าเมื่อราสโคนิคอฟอ่านจดหมายจบ เขาก็รู้สึกเกลียดชังว่าที่คู่มั้นของน้องสาวขึ้นมาทันที เนื่องจากราสโคนิคอฟรู้จักอุปนิสัยของแม่และน้องสาวของเขาซึ่งน้องสาวของราสโคนิคอฟได้สารภาพภายหลังว่าสาเหตุที่เธอยอมแต่งงานกับเขาเนื่องจากเธอต้องการเงินของเขาดังนั้น เมื่ออ่านจดหมายจบ เขาก็สามารถสันนิษฐานได้ว่า เนื้อความในจดหมายของแม่นั้นได้อำพรางความจริงบางอย่างเอาไว้ และราสโคนิคอฟยังสันนิษฐานต่อไปอีกว่า ทนายความคนนี้เป็นคนที่กำลังจะมาเอาเปรียบความรักอันบริสุทธิ์ของน้องสาวของเขา

ในเวลาต่อมา เมื่อแม่และน้องสาวของราสโคนิคอฟได้เข้ามาอยู่ที่เซนต์ปีเตอร์เบิร์กแล้ว ราซุมิฮินเพื่อนที่ติดกับราสโคนิคอฟได้มีส่วนสำคัญในการคลี่คลายสถานการณ์นี้ ช่วยให้พี่น้องสาวของราสโคนิคอฟรอดพ้นจากการถูกดูถูก และเอาเปรียบจากความเพ้อฝันของทนายความที่เขาคิดว่า การที่เขายอมแต่งงานกับน้องสาวของราสโคนิคอฟนั้นเขาได้มีบุญคุณใหญ่หลวงต่อเธอเหตุการณ์นี้ได้ทำให้ราซุมิฮินซึ่งเป็นักศึกษาที่มีความรู้และคนที่มีคุณธรรมและน้องสาวของราสโคนิคอฟเกิดชอบพอกัน จากการที่เขารู้จักอุปนิสัยของราซุมิฮินและแม่ของเขาก็ชอบเช่นกัน ดังนั้น จึงทำให้ราสโคนิคอฟคลายความวิตกกังวลในเรื่องแม่และน้องสาวลง

เมื่อนำแนวคิดเรื่องพลวัตของบุคลิกภาพมาวิเคราะห์บุคลิกภาพของราสโคนิคอฟในช่วงเวลานี้ทำให้พบว่าการที่แม่และน้องสาวของเขาตัดสินใจยกเลิกการแต่งงานกับทนายความ ประกอบกับได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนที่ราสโคนิคอฟไว้วางใจ ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ได้ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดได้ ราสโคนิคอฟรักแม่และน้องสาวของเขาดังนั้นเขาจึงไม่ต้องปกป้องพวกเขาจากคนที่เขาไม่ไว้ใจ ประกอบกับเขาได้ใกล้ชิดกับแม่และน้องสาวซึ่งรักเขาดังนั้นจึงทำให้บุคลิกภาพของราสโคนิคอฟเริ่มปรับตัวโดยประสบการณ์ดังกล่าวได้ช่วยกระตุ้นความดีงามในจิตใจของเขาให้มีความเข้มแข็งขึ้น จนกระทั่งราสโคนิคอฟตัดสินใจที่จะสารภาพความผิดของตน

อย่างไรก็ตามราสโคนิคอฟต้องการสารภาพความผิดของตนกับโซเนีย เมื่อเรื่องการหมั้นของน้องสาวถูกยกเลิกไปแล้วราสโคนิคอฟได้เดินทางไปพบโซเนีย นอกจากความรักและความห่วงใยของแม่และน้องสาวจะมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของราสโคนิคอฟแล้ว ความรักและความเสียสละของโซเนียที่มีต่อครอบครัวของเธอก็มีอิทธิพลสำคัญต่อบุคลิกภาพของราสโคนิคอฟเช่นกัน ทั้งนี้เนื่องจากชะตาชีวิตของโซเนียได้กระทบต่อจิตใจของราสโคนิคอฟอย่างรุนแรง และความรักของเธอมิใช่ต่อเขาและคนในครอบครัวของเธอ ทำให้ราสโคนิคอฟเกิดความมั่นคงทางจิตใจ

สิ่งที่สร้างกำลังใจให้แก่โซเนียคือ ความศรัทธาที่เธอมีต่อศาสนาเมื่อราสโคนคอฟไปพบเธอ โซเนียได้นำหนังสือพระคัมภีร์มาอ่านให้ราสโคนคอฟฟังเพื่อรู้ว่าพระคัมภีร์เล่มนี้เป็นเล่มที่เธอได้มาจากน้องสาวของเจ้าของโรงรับจำนำ เมื่อทราบดังนั้นภายหลังจากที่เธออ่านจบราสโคนคอฟจึงตั้งใจที่จะสารภาพกับเธอแต่เขายังไม่กล้าเขาเพียงแต่บอกเธอเป็นนัยว่าเขารู้จักตัวฆาตกร

เมื่อแยกจากโซเนียแล้วราสโคนคอฟได้ตรงไปที่โรงพักแต่ทว่าในระหว่างที่เขากำลังสนทนากับเจ้าหน้าที่ถึงความคืบหน้าเกี่ยวกับคดีฆาตกรรมที่ตนเองเป็นฆาตกรนี้โดยไม่คาดฝันจากการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ได้ทำให้ชายผู้หนึ่งได้สารภาพยอมรับว่าตนคือฆาตกร

เมื่อนำแนวคิดเรื่องพลวัตของบุคลิกภาพมาวิเคราะห์บุคลิกภาพของราสโคนคอฟในช่วงเวลานี้ทำให้พบว่าประสบการณ์ในช่วงเวลานี้ได้กระตุ้นให้ด้านที่ดิ่งงมในบุคลิกภาพของราสโคนคอฟมีความเข้มแข็งมากขึ้น ทั้งเขาได้เห็นแบบอย่างของการเผชิญชะตากรรมอย่างหนักแน่นจากโซเฟีย และจากการที่เขาได้เห็นผู้ที่มีจิตใจอ่อนแอยอมรับสารภาพผิดทั้งที่ตนมิได้เป็นผู้กระทำดังนั้นในที่สุดราสโคนคอฟจึงตัดสินใจที่จะสารภาพความผิดของตนกับโซเนีย

เมื่อราสโคนคอฟได้สารภาพกับเธอนั้นแทนที่เธอจะปฏิเสธเขา เธอกลับมีจิตใจเมตตาต่อเขาดังความว่า

ราสโคนคอฟกระเถิบถอย ยิ้มให้หล่อนอย่างเศร้าๆ “เธอนี้แปลกมากนะ โซเนีย! พอผมบอกเรื่องนั้นเท่านั้นกลับมากอดผมเธอรู้ตัวหรือเปล่าว่ากำลังทำอะไรอยู่” “ไม่มีใครจะเคราะห์ร้ายยิ่งไปกว่าคุณอีกแล้วในโลกนี้!” หล่อนร้องออกมาเหมือนบ้าคลั่ง ไม่สนใจว่าเขาจะพูดว่าอย่างไร แล้วหล่อนก็ร้องไห้สะอึกสะอื้น เขาไม่เคยรู้สึกตื่นตันใจอย่างนี้มาแสนนานแล้ว มันทำให้หัวใจของเขาแทบสลาย น้ำตาสองหยดปรากฏบนเข่าตาและที่ขมวด “คุณจะทิ้งผมไปไหม โซเนีย?” เขากล่าวมองเธออย่างมีความหวัง “ไม่! ไม่! ไม่มีทาง!” โซเนียร้อง “ฉันจะตามคุณไปทุกหนทุกแห่งแหละพระเจ้าช่วย!... โอ้ ฉันช่างเคราะห์ร้ายซะจริงๆ...ทำไมนะ ทำไมฉันจึงไม่พบคุณก่อนหน้านี้อันไร? ทำไมคุณไม่มาหาฉันตั้งนานมาแล้วนะพระเจ้าช่วย!”...¹²

หลังจากที่ราสโคนคอฟถูกตัดสินจำคุก และถูกส่งไปทำงานหนักในเขตไซบีเรีย มาเรียก็ยังคงไปเยี่ยมเขาอย่างสม่ำเสมอ และวันหนึ่งราสโคนคอฟก็ได้บอกถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในจิตใจของเขาให้โซเนียทราบ ซึ่งเป็นความสงบในจิตใจ เป็นความรู้สึกใหม่ที่เกิดขึ้นในจิตใจของราสโคนคอฟ เมื่อนำแนวคิดเรื่องพัฒนาการของบุคลิกภาพมาวิเคราะห์ถึงการเปลี่ยนแปลงของ

¹²เรื่องเดียวกัน, หน้า 511.

บุคลิกภาพของราส โคนิคอฟ ทำให้พบได้ว่า บุคลิกภาพของราส โคนิคอฟได้มีพัฒนาการขึ้นโดย The Ego ซึ่งเป็นศูนย์กลางของจิตไร้สำนึกมีพัฒนาการไปสู่ลักษณะที่ซับซ้อนขึ้น ตามการพัฒนาที่เรียกว่า การทำให้เป็นตน (Individualization) โดยอีโก้ได้พัฒนาจากการรักษาความต่อเนื่องโดยเน้นที่ด้านการใช้ความคิด มาสู่การตระหนักรู้ที่ลึกซึ้งขึ้น อีโก้ของราส โคนิคอฟในภายหลังได้ตระหนักถึงอิทธิพลของจิตไร้สำนึกทั้งในด้านของความรัก การเสียดสี และในด้านของความก้าวร้าว มุ่งทำลายล้างในจิตใจ นอกจากตระหนักรู้แล้ว อีโก้ของราส โคนิคอฟยังพบว่า ทั้งสองด้านของบุคลิกภาพของตนนั้น สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างกลมกลืน

สาเหตุที่ทำให้ The Ego ของราส โคนิคอฟมีพัฒนาการมาสู่ความซับซ้อนในการรับรู้ เนื่องจาก ราส โคนิคอฟได้ผ่านประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางบุคลิกภาพของตนขึ้น ซึ่งประสบการณ์เหล่านั้นคือการปรับตัวของระบบต่างๆ ในบุคลิกภาพให้เกิดความสมดุล บุคลิกภาพของราส โคนิคอฟขาดความสมดุลเพราะอีโก้ตระหนักเฉพาะประสบการณ์เพียงด้านใดด้านหนึ่ง ก่อนเกิดเหตุฆาตกรรม อีโก้ของราส โคนิคอฟตระหนักเฉพาะประสบการณ์ที่ทำให้อาร์ตีไทป์ The Shadow เข้มแข็ง ประสบการณ์นั้นเกิดจากลักษณะเฉพาะของราส โคนิคอฟคือ การเป็นผู้มีบุคลิกภาพประเภทนักคิด และสภาพแวดล้อมทางสังคมที่มีแนวคิดแบบเสรีนิยมแพร่หลาย ดังนั้นบุคลิกภาพในด้านที่เกิดจากความผูกพันภายในครอบครัวจึงถูกละเลย กระทั่งเหตุฆาตกรรมได้ผ่านพ้นไป บุคลิกภาพของราส โคนิคอฟจึงเกิดการปรับตัว ทำให้ประสบการณ์ความผูกพันภายในครอบครัวในจิตไร้สำนึกได้รับการเอาใจใส่ ทั้งนี้เนื่องจากสภาพแวดล้อมของราส โคนิคอฟทำให้เขาได้มีโอกาสใกล้ชิดกับสมาชิกในครอบครัวอีกครั้ง นอกจากนี้ เขายังได้รับการเอาใจใส่จากเพื่อนและโซเนียอย่างสม่ำเสมอ จึงทำให้บุคลิกภาพของราส โคนิคอฟเกิดความสมดุลขึ้น

จากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นนี้จึงทำให้ The Ego ของราส โคนิคอฟได้พัฒนาไปสู่ลักษณะที่ซับซ้อนขึ้น กระทั่งเริ่มตระหนักได้ถึงความกลมกลืนภายใน หรือความกลมกลืนดังกล่าวเกิดจากอาร์ตีไทป์ The Self ได้ถูกพัฒนาขึ้น ศูนย์กลางของบุคลิกภาพของราส โคนิคอฟแทน The Ego ดังความรู้สึกใหม่ที่เกิดขึ้นในขณะที่เขารับโทษอยู่ที่ไซบีเรีย

3.2 เลฟ มิชกิน: นักบุญปัญญาอ่อน

เลฟ มิชกิน หรือมิชกินคือตัวละครหลักในนวนิยายเรื่อง อีเดียล ซึ่งเป็นนวนิยายที่คอสมโตเยฟสกีเขียนขึ้นมาเมื่ออายุ 46 ปี มิชกินมีบุคลิกภาพสอดคล้องกับคอสมโตเยฟสกีคือ การป่วยเป็นโรคลมชัก คอสมโตเยฟสกีเริ่มป่วยเป็นโรคลมชักครั้งแรกในขณะที่เขากำลังคร่ำเคร่งอยู่กับการขัดเกลานวนิยายเรื่องรักของผู้ยากไร้ (Poor People) นวนิยายเรื่องรักของผู้ยากไร้นี้ เป็นนวนิยายที่สร้างชื่อเสียงให้แก่คอสมโตเยฟสกีเป็นอันมาก โรคลมชักของคอสมโตเยฟสกีกำเริบขึ้นอีกครั้ง

หลังจากที่เขาถูกนำตัวไปคุมขังที่เขตไชยบุรีเวียนอันหนาวเย็น เนื่องจากเจ้าหน้าที่ทางการตัดสินใจ
เขามีส่วนในการเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อโค่นล้มระบอบพระเจ้าชาร์และระบบทาสติดที่ดิน
มิชกินตัวละครหลักในนวนิยายเรื่องอีเดียได้พรรณนาถึงอาการของโรคลมชักเอาไว้ว่า

...นี่คือความทรงจำว่า ในอาการของโรคลมชักของเขานั้น ขั้นตอนหนึ่งซึ่งเกือบจะ
อยู่ก่อนหน้าอาการชักกระตุก อารมณ์ของเขาจะเปลี่ยนแปลงไปทันที ท่ามกลางความรู้สึก
เศร้าสร้อยจิตใจหดหู่ และรู้สึกว่าถูกบีบคั้นนั้น สมอของเขากลับร้อนเหมือนกับไฟและ
พลังแห่งชีวิตของเขาก็ไหลลงอย่างผิดปกติกลายเป็นการกระทำ ในช่วงขณะเช่นนั้นซึ่งมี
ระยะสั้นเหมือนสายฟ้าแลบ ความสำนึกถึงชีวิต ความประจักษ์แจ้งถึงตัวตนจะเพิ่มขึ้น
ประมาณสิบเท่า ความคิดและหัวใจของเขาก็สว่างไสวไปด้วยแสงอันรุ่งเรือง ความวิตก
กังวล ระแวงสงสัยและความหูดหงิดของเขาต่างก็สงบลงละลายหายไปในความเงียบสงบ
สูงสุด...¹³

หลังจากถูกจับกุมคอสโตเยฟสกีและนักโทษคนอื่นถูกตัดสินประหารชีวิต วิธีการประหาร
ชีวิตคือ การใช้ผ้าปิดตา นำนักโทษผูกเข้ากับหลัก จากนั้นผู้ประหารคอยฟังสัญญาณเพื่อลั่นไกปืน
ในระหว่างที่คอสโตเยฟสกีรอความตายอยู่ที่แดนประหารนี้เอง คำสั่งลดโทษก็มาถึงทันเวลา
คอสโตเยฟสกีถูกเนรเทศไปคุมขังและทำงานหนักในเขตไชยบุรีเวียน

มิชกินตัวละครหลักได้เล่าถึงจินตนาการของคนที่มีต่อประสบการณ์ของการเป็นนักโทษ
และประสบการณ์ในขณะที่รอคำสั่งประหารเอาไว้อย่างชัดเจนราวกับเป็นผู้มีประสบการณ์เองดัง
ความว่า

...ถ้าชีวิตของฉันถูกกลับคืนมาให้ฉันเล่า?...เจ้าความเป็นนิรันดร์นั้นจะเป็นอย่างไร
กัน? และเป็นของฉันเองแท้ๆ! ฉันจะเปลี่ยนทุกเวลานาทีให้เป็นเหมือนกับกล้วย โดยไม่
ยอมสูญเสียส่วนใดไปเลย ฉันจะคอยนับเวลาทุกนาทีโดยไม่ให้เปลืองเปล่าไปแม้สักวินาที
เดียว!¹⁴

ดังนั้นมิชกินจึงได้แสดงความเห็นว่า

¹³ฟิโอโดร์ คอสโตเยฟกี, อีเดีย, แปลโดย รติกร กิรติ (กรุงเทพฯ: สมิต ชุติวรรณกรรมคลาสสิก, 2541), หน้า 313 - 314.

¹⁴เรื่องเดียวกัน, หน้า 88.

...และแล้วผมก็คิดว่าคนเราอาจจะพบชีวิตที่ไร้ขอบเขตได้แม้กระทั่งในคุก¹⁵

ดังนั้นจึงเป็นไปได้ว่าคอสมโตเฟสกีได้นำประสบการณ์ในชีวิตของตนมาถ่ายทอดลงในบุคลิกภาพของตัวละครหลักเพื่อช่วยในการนำเสนอทัศนคติเกี่ยวกับความเป็นมนุษย์

เนื่องจากโรคลมชัก มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางบุคลิกภาพของมิชกิน ดังนั้นก่อนที่จะทำการวิเคราะห์บุคลิกภาพของมิชกิน จึงได้ทำการวิเคราะห์อาการ โรคลมชักของมิชกินมานำเสนอก่อนดังนี้ เมื่อมิชกินเผชิญกับสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียดอย่างสูง โรคลมชักของมิชกินก็จะกำเริบขึ้น โดยมีลักษณะอาการชักทั้งตัวซึ่งเกิดขึ้นโดยไม่มีอาการเตือน บางครั้งมีความรู้สึกที่ไม่ค่อยสบายก่อนมีอาการชัก ขณะชักจะมีอาการหมดสติทันที มีอาการเกร็ง(Tonic Phase) เสียการทรงตัวและล้มลงจนได้รับบาดเจ็บ เช่น ตอนที่มิชกินกำลังจะโดนโร โโกชินทำร้าย ขณะกำลังชักมิชกินจะร้อง ซึ่งเสียงร้องมีลักษณะผิดปกติราวกับไม่ใช่เสียงของมนุษย์ เป็นไปได้ว่าเสียงร้องของมิชกินนี้เกิดจากการหดตัวของกล้ามเนื้อที่ใช้ในการหายใจ ช่วงนี้มิชกินอาจจะหยุดหายใจ ต่อมามีอาการกระตุก(Clonic Phase) หลังจากการหยุดชักแล้ว (Postictal Phase) มิชกินยังคงไม่รู้สึกรู้สีกตัวเมื่อรู้สึกตัวจะจำเหตุการณ์ขณะชักไม่ได้ หลังชักพบว่ามิชกินมีอาการปวดศีรษะและซึมอยู่อีกหลายวันกว่าจะหายเป็นปกติ หรือบางครั้งทำอะไรแปลกๆ เช่น หิบบนเสื้อผ้า จัดของบนโต๊ะ กรณีของมิชกินมีการหิบบิดผลไม้ ขึ้นมาโดยไม่สามารถควบคุมตนเองได้ ในขณะที่เข้าไปอยู่ในบ้านของโร โโกชิน อาการที่กล่าวมานี้เป็นอาการของผู้ป่วยโรคลมชักชนิด Temporal Lobe Epilepsy (TLE) ซึ่งเป็นโรคลมชักที่เกิดจากความเจ็บป่วยในสมองส่วน Temporal หรือผู้ป่วย อาการดังกล่าวนี้เป็นอาการของผู้ป่วยโรคลมชัก แบบลมชักที่อาการชักทั้งตัว(Primary Generalized Epilepsy) ชนิด Tonic-Clonic Seizures (Grand Mal) ส่วนสาเหตุที่มิชกิน มีอาการชักในลักษณะดังกล่าว ไม่สามารถระบุได้ว่าจากการถ่ายทอดทางพันธุกรรม¹⁷ จากการที่โรคลมชักเกิดจากความเจ็บป่วยในสมอง และยังก่อให้เกิดความเครียดอย่างสูงจึงพบโรคแทรกทางจิตเวชได้บ่อย เช่น มีอาการของโรคจิต อาการซึมเศร้า หรืออารมณ์แปรปรวน การเปลี่ยนแปลงของบุคลิกภาพ อาการก้าวร้าว และมีปัญหาในการปรับตัว รวมทั้งความบกพร่องทางสติปัญญา¹⁸ กรณีของมิชกินพบว่าโรคลมชักได้ส่งผลต่อความบกพร่อง

¹⁵เรื่องเดียวกัน, หน้า 86.

¹⁶รายละเอียดเกี่ยวกับโรคลมชัก อ่านเพิ่มเติมที่ท้ายหัวข้อนี้

¹⁷เดชา ปิยะวัฒน์กุล, หน้า 6 อ้างถึงใน นภาพร อิศระภิญโญ, ปัญหาทางด้านจิตใจของผู้ป่วยโรคลมชักที่คลินิกอายุรกรรมประสาทโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาจิตเวชศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536), หน้า 15.

¹⁸เรื่องเดียวกัน, หน้า 18.

ทางสติปัญญา นอกจากนี้เขายังมีความรู้สึกลงทางเพศลดลง (Hyposexuality) อีกด้วยในทางการแพทย์ปัจจุบันยังไม่สามารถชี้ชัดได้ชัดเจนว่า ลักษณะบุคลิกภาพดังกล่าวเกิดจากอะไร¹⁹

นวนิยายเรื่อง *อีเดียด* ได้แสดงถึงชะตากรรมของผู้ที่มีความรักบริสุทธิ์ที่เผชิญได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับความรักที่เต็มไปด้วยเล่ห์เหลี่ยม กิเลสตัณหา และความบอบช้ำทางจิตใจ มิชกินเป็นตัวแทนของมนุษย์ที่มีความรักบริสุทธิ์ หากอุปมาว่าความรักของมิชกินเป็นสีขาว ความรักที่เขาเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับนั้นก็เป็นที่ดำ ความรักสีดำได้ก่อให้เกิดความตึงเครียดทางจิตใจแก่มิชกินมากขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่ง ความตึงเครียดทางจิตใจนั้นได้ทำให้เกิดโรคลมชัก ซึ่งเป็นโรคประจำตัวของมิชกินกำเริบขึ้นมาอีก ผลพวงจากการกำเริบของโรคลมชักนี้ท้ายสุดได้ส่งผลต่อบุคลิกภาพโดยรวมของมิชกินคือ ทำให้เขากลายเป็นคนปัญญาอ่อน ดังนั้น นวนิยายเรื่อง *อีเดียด* ได้แสดงถึงชะตากรรมของผู้ที่มีความรักบริสุทธิ์เฉลิวผลลาคที่ต้องกลายเป็นคนปัญญาอ่อน อันเนื่องมาจากความบกพร่องของร่างกาย ภายหลังจากที่ได้เผชิญความรักที่เต็มไปด้วยกิเลสตัณหาและความบอบช้ำของผู้อื่น ดังนั้นจึงสามารถเรียกมิชกินว่าเป็นเสมือน นักบุญปัญญาอ่อน

บุคลิกภาพของมิชกินเกิดการเปลี่ยนแปลงไปภายหลังจากโรคลมชักกำเริบ สาเหตุที่โรคลมชักกำเริบเนื่องจากความตึงเครียดทางจิตใจที่เกิดขึ้นจากการที่เขาได้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับความรักระหว่างนาสตาเซีย ฟิลิปโปปนา ผู้ไม่อาจรักใคร่ได้เนื่องจากอคติอันบอบช้ำ และโร โโกชิน ชายผู้มี “ราคะจริตเป็นเจ้าเรือน”²⁰

ช่วงเวลาที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางบุคลิกภาพขึ้นนี้ มิชกินมีอายุ 26 ถึง 27 ปีอยู่ในวัยหนุ่ม การเปลี่ยนแปลงทางบุคลิกภาพของมิชกินเริ่มต้นขึ้นโดยบังเอิญ “แน่นอนที่เดียวเขาก็คงนึกแปลกใจในการเล่นตลกของ โชคชะตาที่ต้องทำให้มานั่งอยู่ตรงกันข้ามกันในรถไฟชั้นสามสาย เซนต์ปีเตอร์เบิร์ก... วอร์ซอร์”²¹ ขณะเดินทางจากสวิตเซอร์แลนด์ สถานที่ที่เขาไปรักษาตัวเนื่องจากป่วยเป็นโรคลมชัก บนรถไฟเขาได้รู้จักกับโร โโกชิน ชายหนุ่มผู้มีราคะจริตเป็นเจ้าเรือน

หลังจากเดินทางมาถึงกรุงเซนต์ปีเตอร์เบิร์กไม่นาน มิชกินก็ได้พบกับนาสตาเซีย หญิงสาวสูงศักดิ์ และมีเสน่ห์เข้ายวนที่โร โโกชิน ได้เล่าเรื่องความลุ่มหลงของเขาที่มีต่อเธอให้แก่มิชกินฟังบนรถไฟ

¹⁹บุรณี กาญจนดาวัลย์, “ภาวะทางจิตสังคมและการตรวจทางจิตใจในโรคลมชัก,” *วิทยาการโรคลมชัก* (กรุงเทพฯ: โครงการรักษาผู้ป่วยโรคลมชักครบวงจร, 2544), หน้า 102.

²⁰ฟิโอดอร์ ดอสโตเยฟกี, *อีเดียด*, หน้า 64.

²¹เรื่องเดียวกัน, หน้า 11.

เนื่องจากมิชกินเป็นคนที่เฉลียวฉลาด สามารถเข้าใจจิตใจผู้อื่นได้ไม่ยาก ดังนั้น ในการพบกับนาสตาเซียเพียงสองครั้ง เขาก็ทราบได้จากใบหน้าที่เธอว่า หญิงสาวทรงเสน่ห์ผู้นี้ ต้องเป็นผู้ที่ผ่านความทุกข์ในชีวิตมามาก ซึ่งทำให้เธอสามารถตัดสินใจทำในสิ่งที่คนทั่วไปไม่คาดคิดได้จากความสามารถของมิชกินที่เพียงแค่เห็นหน้าก็สามารถที่จะคาดเดาสภาพจิตใจของผู้อื่นได้นี้ เมื่อนำแนวคิดของจุงเรื่องฟังก์ชันมาอธิบาย ทำให้กล่าวได้ว่า ฟังก์ชันที่มีบทบาทเด่นในจิตไร้สำนึกของมิชกินคือ การกำหนดรู้ในใจ (Intuition) นอกจากนาสตาเซียแล้ว มิชกินยังสามารถทำนายอุปนิสัยของผู้อื่นได้อย่างถูกต้องด้วย ได้แก่ การทำนายนิสัยของสมาชิกครอบครัวเขปานชินเมื่อมิชกินเข้ามาถึงกรุงเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก

ในตอนเริ่มต้นนวนิยาย จากพฤติกรรมของมิชกินที่แสดงออกต่อสภาพแวดล้อม และความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของมิชกินเอง เมื่อนำแนวคิดเรื่องโครงสร้างบุคลิกภาพและแนวคิดเรื่องพลวัตของบุคลิกภาพของจุงมาวิเคราะห์ ทำให้พบได้ว่า บุคลิกภาพของมิชกินมีทั้งความหลากหลายและความกลมกลืนในตนเอง ดังสามารถพบได้ดังต่อไปนี้

เมื่อแรกมาถึงรัสเซียทั้งๆที่มิชกินได้จากไปเป็นเวลานาน แทนที่มิชกินจะรู้สึกแปลกที่แปลกถิ่น เขากลับรู้สึกอบอุ่นในจิตใจ มิชกินรู้สึกว่าแสนจะคุ้นเคยกับรัสเซีย เขาปรารถนาที่จะพูดภาษารัสเซียที่เขาไม่ได้พูดมาเป็นเวลานาน นอกจากนี้ เขายังพูดคุยอย่างเปิดเผยจริงใจกับโร โทจิน และข้าราชการผู้สอดรู้สอดเห็นต่างๆที่พบกันเป็นครั้งแรกอีกด้วย ไม่ใช่แค่เพียงรู้สึกกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมที่เป็นรัสเซียเท่านั้น ในระหว่างที่รักษาอาการป่วยด้วยโรคลมชักอยู่ที่สวีเดนแลนด์ มิชกินก็รู้สึกกลมกลืนกับผู้คนและสภาพแวดล้อมที่นั่นเช่นเดียวกัน มิชกินได้เล่าถึงเรื่องราวของเขาเมื่อครั้งอยู่ที่สวีเดนแลนด์ให้แก่สมาชิกของครอบครัวเขปานชินฟังเกี่ยวกับเสียงลา แสงแดด ภูเขา หมู่บ้านในชนบท น้ำตก ความสุขที่เกิดขึ้นในจิตใจได้แสดงให้เห็นว่า ถึงแม้มิชกินจะป่วยด้วยโรคลมชัก แต่ทว่าบุคลิกภาพก็มีความกลมกลืน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า อาร์ตีไทป์ Self ของมิชกินทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ก่อนที่มิชกินจะเดินทางกลับมาที่รัสเซีย เขาได้พำนักอยู่ที่สวีเดนแลนด์เพื่อรักษาอาการป่วยอันเนื่องมาจากโรคลมชัก ระหว่างที่มิชกินอาศัยอยู่ที่สวีเดนแลนด์นี้ บุคลิกภาพของมิชกินมีความกลมกลืนทั้งภายในตนเองและสภาพแวดล้อม นอกจากนี้ มิชกินยังมีประสบการณ์ซึ่งเป็นภาพประทับอยู่ในใจ ภาพเหล่านี้ แสดงถึงการตระหนักในคุณค่าของการมีชีวิตอยู่ และตระหนักในความสำคัญของความรักที่มีต่อเพื่อนมนุษย์

ความรู้สึกกลมกลืนระหว่างตนเองและสภาพแวดล้อมของมิชกินเกิดขึ้นอย่างบังเอิญ เขาได้เล่าให้สมาชิกในครอบครัวของนายพลเขปานชินฟังเมื่อแรกมาถึงว่า เขาเกิดความกลมกลืนขึ้นเมื่อได้ยินเสียงลา เสียงลาร้องทำให้มิชกินรู้สึกไม่แปลกที่แปลกถิ่นอีกต่อไป หลังจากที่อาการป่วยของมิชกินค่อยๆทุเลาลงแล้ว เขาได้รับอนุญาตให้เดินเที่ยวไปยังที่ต่างๆได้ ครั้งหนึ่งมิชกินได้เดินไป

ยังน้ำตก โดยรอบบริเวณเต็มไปด้วยต้นไม้ใหญ่ บรรยากาศของน้ำตกทำให้มิซกินรู้สึกกลัว และนึกถึงความตาย เมื่อนำแนวคิดเรื่องโครงสร้างบุคลิกภาพของจุงมาวิเคราะห์ ทำให้พบได้ว่า ประสพการณ์ของการที่มิซกินได้เผชิญกับความยิ่งใหญ่ของธรรมชาตินี้ ประกอบกับเขามีการกำหนดรู้ในใจ (Intuition) ที่ทำหน้าที่เด่นในบุคลิกภาพ ประสพการณ์ดังกล่าวจึงทำให้มิซกินเกิดความรู้สึกกลัวเกรงในความยิ่งใหญ่ของธรรมชาติ ความรู้สึกดังกล่าวเป็นผลมาจากการทำงานของ อาร์คีไทป์ The Shadow ที่ได้รับการกระตุ้นจากสภาพแวดล้อม

ต่อมามิซกินได้เล่าถึงจินตภาพที่เกิดขึ้นในจิตใจของตนหลังจากที่ได้ติดตามหมอมที่รักษาอาการป่วยของตนไปดูแลการประหารชีวิต เป็นการประหารด้วยเครื่องกิโยติน มิซกินได้เล่าถึงจินตภาพของคนที่เกิดขึ้นจากการสังเกตพฤติกรรมของนักโทษ ประกอบกับเขาได้ฟังเรื่องของคนอื่นเล่าขณะที่นักโทษกำลังรอคำสั่งประหารชีวิต ช่วงเวลาสั้นๆ ก่อนถูกประหารนี้ สำหรับตัวนักโทษเองแล้ว ช่วงนี้เป็นช่วงเวลาแสนยาวนาน ความคิดของเขากลับมาแจ่มชัด ว่องไว และมีสติคือ นักโทษได้แบ่งเวลาออกเป็นช่วงๆ ในช่วงแรกเขาควรจะทำเวลาคนที่เขารัก อีกช่วงหนึ่งกล่าวลาเพื่อนสนิท นักโทษมีเวลามากพอที่จะสังเกตเห็นลักษณะชวนหัวของผู้คนที่มามุงดูเขา อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าช่วงเวลาก่อนถูกประหารจะเป็นช่วงเวลาใหม่สดของนักโทษ แต่ทว่านักโทษก็ได้พบกับช่วงเวลาแสนจะทุกข์ทรมานเช่นกัน มิซกินได้แสดงความคิดเห็นว่า ช่วงเวลาที่ทรมานที่สุดของนักโทษคือ ช่วงเวลาที่เขาฟังคำตัดสินประหารชีวิต ช่วงเวลาขณะนั้นมิซกินเล่าว่า จากชายที่เข้มแข็งที่สุด เมื่อได้ฟังคำตัดสิน เขาถึงกับเข่าอ่อน หน้าซีด ร้องไห้ออกมาเหมือนกับเด็กๆ ดังนั้นมิซกินจึงเห็นว่า “มนุษย์ไม่ควรพิพากษามนุษย์ด้วยกันเอง”²² คำตัดสินประหารชีวิตเป็นการทำลายวิญญาณมนุษย์ โดยแท้ เขาเปรียบเทียบกับคนที่ถูกโจรฆ่าในป่ายังคิดว่าคนที่ถูกตัดสินประหาร เพราะคนที่ถูกฆ่าในป่า ยังมีความหวังอยู่บนนาที่สุดท้ายก่อนจะเสียชีวิตลง ดังนั้นสำหรับมิซกินแล้ว เขาจึงเห็นว่าเห็นว่าการมีชีวิตอยู่เป็นสิ่งสำคัญเหนืออื่นใด “มนุษย์มีอิสรภาพได้แม้กระทั่งอยู่ในคุก”²³

จากประสพการณ์ที่น้ำตกและประสพการณ์ที่ได้เห็นการประหารชีวิต เมื่อนำแนวคิดโครงสร้างบุคลิกภาพมาวิเคราะห์ ทำให้พบว่า ประสพการณ์ดังกล่าวทำให้บุคลิกภาพของมิซกินได้รับอิทธิพลของอาร์คีไทป์ The Shadow ซึ่งเป็นอาร์คีไทป์ที่ช่วยให้มนุษย์เอาตัวรอดหรือรักษาชีวิตไว้

หลังจากที่มิซกินได้เล่าถึงประสพการณ์ที่ทำให้ The Shadow ในบุคลิกภาพของเขามีบทบาทเด่นแล้ว มิซกินยังได้เล่าถึงความประทับใจในความรักที่มีต่อเพื่อนมนุษย์ที่เขาได้ประสพมา กับตนเองที่ประเทศสวีเดนแลนด์ด้วย ที่สวีเดนแลนด์ มิซกินมีเพื่อนเป็นเด็กๆ ซึ่งตาม

²² เรื่องเดียวกัน, หน้า 90.

²³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 88.

ความเห็นของมิชกินแล้ว เด็กๆเป็นผู้ที่มีความเฉลียวฉลาด มีความรัก และความยุติธรรมในจิตใจ ดังนั้น มิชกินจึงพูดคุยกับเด็กๆในหลายๆเรื่อง ซึ่งการกระทำดังกล่าวเป็นสิ่งที่ผู้ใหญ่เห็นว่าไม่สมควร

เรื่องสำคัญที่มิชกินได้เล่าให้เด็กๆ ฟังคือ เรื่องหญิงสาวผู้เคราะห์ร้ายที่ชื่อแมรี สาเหตุที่มิชกินเล่าให้เด็กๆฟังเนื่องจาก หลังจากที่แมรีเอาชีวิตรอดกลับมาที่หมู่บ้านได้ เธอก็ได้รับความเกลียดชังจากคนทั้งหมู่บ้าน ก่อนหน้านั้น แมรีได้ถูกพ่อค้าชาวฝรั่งเศสล่อลวงไป หลังจากนั้นพวกเขาก็ได้รุมทำร้ายและขืนใจเธอ แมรีกลับมาถึงบ้านด้วยสภาพบอบช้ำทางร่างกายและจิตใจ แต่แทนที่เธอจะได้รับความเห็นใจ เธอกลับถูกรังเกียจ โดยเริ่มจากแม่ของเธอเอง ต่อมาเมื่อแม่ของเธอเสียชีวิต พระที่มาทำพิธีศพก็ได้กล่าวประณามเธอต่อหน้าผู้คน พระกล่าวว่า เธอคือสาเหตุที่ทำให้แม่ของเธอต้องเป็นเช่นนี้ หลังจากรอดกลับมาเนื่องจากถูกรังเกียจ แมรีไม่มีงานทำ ร่างกายที่อ่อนแออยู่แล้วยิ่งอ่อนแอลงไปอีก เมื่อแม่เธอตาย เธอต้องอาศัยความเมตตาจากคนอื่นเพื่อที่จะมีชีวิตรอด มิชกินจึงได้ยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือเธอ พร้อมทั้งพูดคุยกับเด็กๆจนกระทั่งเด็กๆเข้าใจ อย่างไรก็ตามการที่มิชกินให้ความช่วยเหลือแมรีนี้ มิชกินก็ได้รับการเข้าใจผิดจากเด็กๆว่า มิชกินรักแมรี พวกเขาเห็นมิชกินจูบเธอในเย็นวันหนึ่ง สาเหตุที่มิชกินจูบแมรีนั้น เพราะเขาเห็นใจในชะตากรรมที่เธอได้เผชิญ หลังจากที่แมรีเสียชีวิตลง ไม่มีใครมาร่วมในพิธีศพนอกจากเด็กๆ แต่ก่อนที่แมรีจะเสียชีวิตนั้น ผู้คนในหมู่บ้านได้เริ่มเห็นใจเธอ ผลัดกันมาดูแลเธอ เด็กๆต่างรักเธอ จนกระทั่งเธอเสียชีวิตอย่างสงบในกระท่อม

จากประสบการณ์ข้างต้นของมิชกินนี้ เมื่อนำแนวคิดเรื่องพัฒนาการทางบุคลิกภาพมาวิเคราะห์ ทำให้พบได้ว่า พฤติกรรมของมิชกินได้รับการหล่อหลอมจากสภาพแวดล้อมที่มีแต่ความไว้วางใจ (จากเด็กๆ) จากการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของเด็กๆที่มีต่อแมรี และการกระทำของชาวบ้านในตอน that แมรีใกล้เสียชีวิต ประสบการณ์นี้ทำให้มิชกินเชื่อว่า ความรักในเพื่อนมนุษย์จะสามารถช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในชีวิตมนุษย์ได้ซึ่งต่อมามิชกินได้ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือกล่าวได้ว่า ความเมตตากรุณาที่สัมฤทธิ์ผลนี้ได้กลายเป็น The Persona ของมิชกิน

ดังนั้น ด้วยสภาพแวดล้อมที่ค่อนข้างบริสุทธิ์สงบเงียบ บุคลิกภาพของมิชกินจึงไม่ต้องเผชิญกับประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดความตึงเครียดหรือความไม่สมดุลในบุคลิกภาพมากนัก ดังนั้นจึงทำให้การทำงานของจิตไร้สำนึกเป็นไปอย่างราบรื่น สามารถประนีประนอมระหว่างอาร์คีไทป์ The Shadow ในลักษณะของความปรารถนาที่จะมีชีวิตอยู่กับประสบการณ์เรื่องความรักซึ่งเป็น The Persona ได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ ทำให้บุคลิกภาพของมิชกินมีลักษณะกลมกลืน เมื่อแรกมาถึงรัสเซีย

ในระหว่างโดยสารรถไฟเพื่อเดินทางมาพบกับญาติคนสุดท้ายในตระกูลมิชกินนี้เอง มิชกินก็ได้รู้จักกับโร โกชิน ตัวละครที่มีบุคลิกภาพแบบโลกีย์ชน จากการพูดคุยกันทำให้มิชกินได้รู้จักชื่อ

ของนาสตาเซียเป็นครั้งแรก การที่มิชกินได้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับความรักของโร โโกชินและนาสตาเซียนี้ ได้ส่งผลให้บุคลิกภาพของมิชกินเกิดการเปลี่ยนแปลง

การเดินทางกลับมาที่รัสเซียของมิชกิน นอกจากจะทำให้เขาได้พบกับสภาพแวดล้อมทางสังคมและสภาพแวดล้อมทางกายภาพคือ สภาพบ้านเรือน ภูมิประเทศ ภูมิอากาศอันหนาวเย็นแล้ว มิชกินยังได้พบกับผู้คนที่มีบุคลิกภาพแตกต่างจากผู้ที่อยู่ที่สวีเดนแลนด์ด้วย ซึ่งแนวคิดของจุงได้กล่าวถึงพัฒนาการทางบุคลิกภาพกับสภาพแวดล้อมว่า สภาพแวดล้อมนอกจากครอบครัวยังมีอิทธิพลจากบรรยากาศทางสังคมที่ประกอบด้วยปัจเจกชนที่มีบุคลิกภาพแตกต่างกันนั้น ก็มีผลต่อพัฒนาการทางบุคลิกภาพของคนเราเช่นกัน

บุคลิกภาพของปัจเจกชนที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางบุคลิกภาพของมิชกินที่สำคัญที่สุดคือ บุคลิกภาพของโร โโกชิน และบุคลิกภาพของนาสตาเซีย

โร โโกชินมีบุคลิกภาพแบบโลกีย์ชน กล่าวคือ พฤติกรรมของเขาถูกชักนำด้วยความต้องการทางกิเลสตัณหาเป็นสำคัญ เพื่อที่จะให้ตนเองสมปรารถนา เขาสามารถทำได้ทุกอย่าง หรือเมื่อนำแนวคิดเรื่องโครงสร้างของบุคลิกภาพมาวิเคราะห์ ทำให้พบได้ว่า พฤติกรรมของโร โโกชินที่มีลักษณะก้าวร้าว รุนแรง เต็มไปด้วยกิเลสตัณหา นี้ เกิดจากบุคลิกภาพของเขาได้รับอิทธิพลจากอาร์ตีไทป์ The Shadow เนื่องจากโร โโกชินเป็นลูกชายของพ่อค้าที่มีฐานะมั่งคั่ง เขาสามารถที่จะหุ่เงินเพื่อให้ได้ในสิ่งที่ตนเองปรารถนาได้อย่างไม่ยั้งคิด ระหว่างที่โดยสารรถไฟ โร โโกชินได้เล่าถึงความขัดแย้งระหว่างตนเองกับพ่อให้มิชกินฟังว่า เพียงครั้งแรกที่เขาได้เห็นนาสตาเซีย เขาก็ถึงกับลุ่มหลงในความสวยงามมีเสน่ห์ของเธอ ดังนั้น เมื่อพ่อให้เขานำตัวแลกเงินไปขึ้นเงิน แทนที่โร โโกชินจะนำเงินจำนวนนั้นกลับมาให้พ่อ เขากลับนำเงินไปซื้อของกำนัลแก่นาสตาเซีย และในระหว่างที่มิชกินได้เข้ามาอยู่ในเหตุการณ์ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแก่บุคลิกภาพของเรื่องนี้ โร โโกชินกำลังระดมเงินก้อนใหญ่โดยหวังว่า เงินจำนวนนี้จะสามารถเอาชนะใจของนาสตาเซียได้

ส่วนนาสตาเซียเป็นผู้หญิงสวยสง่า มีฐานะร่ำรวย และมีเสน่ห์ทางเพศ ดังนั้นเธอจึงเป็นที่หมายปองของผู้ชายหลายคน เมื่อมิชกินได้เห็นภาพของนาสตาเซีย ประกอบกับได้เห็นพฤติกรรมของเธอที่ตั้งใจให้ผู้ชายมารุมแย่งเธอ มิชกินก็สามารถทำนายได้อย่างถูกต้องว่า นาสตาเซียคือผู้หญิงที่ได้ผ่านความทุกข์มาอย่างแสนสาหัส

นาสตาเซียมีพี่น้อง 1 คน ทั้งสองเป็นลูกสาวของผู้ที่มีเชื้อสายผู้ดี ในวัยเด็กครอบครัวของเธอฐานะไม่ดี พ่อต้องทำงานอย่างหนักเพื่อกอบกู้ฐานะของครอบครัวขึ้นมา แต่ทว่าเมื่อครอบครัวของเธอเริ่มหมดหนีสิน วันหนึ่งไฟก็ไหม้บ้านของเธอจนวอดวาย เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ทำให้พ่อของเธอเสียใจจนกระทั่งเสียชีวิตลง ต่อมาสองพี่น้องถูกอุปการะโดยพ่อค้าผู้มั่งคั่งมากต่อมา ในระหว่างนี้เองนาสตาเซียก็ต้องสูญเสียพี่น้องของเธอไป จึงทำให้เธอเติบโตขึ้นมาเพียงลำพังภายใต้การอุปการะของผู้อื่น เมื่อนำแนวคิดพัฒนาการทางบุคลิกภาพของจุงมาวิเคราะห์บุคลิกภาพของนาสตาเซีย

ทำให้พบว่า ประสบการณ์ที่ต้องเผชิญกับการคืนรถในวัยเด็กนี้ได้หล่อหลอมให้นาสตา เชียร์ู้จักเอาตัวรอด หรือสภาพแวดล้อมดังกล่าวทำให้อาร์ตีไทป์ The Shadow มีบทบาทเด่นในบุคลิกภาพของเธอ ซึ่งเมื่อเธอเติบโตขึ้นเป็นสาว เธอก็ใช้เสน่ห์ ใช้ความรู้ ใช้เงินทองไปเพื่อแสวงหาความมั่นคงทางด้านจิตใจให้แก่ตนเอง

เมื่อนาสตาเชียร์เริ่มเป็นสาว พ่อค้ามากตัณหาที่อุปการะเธอก็ได้ล่องละเมียดทางเพศเธอ ซึ่งความสัมพันธ์ในลักษณะดังกล่าวได้ทำให้นาสตาเชียร์มีประสบการณ์ไม่ดีเกี่ยวกับความรักระหว่างชายหญิง ประกอบกับบุคลิกภาพของเธอได้รับอิทธิพลจาก The Shadow ดังนั้น จึงทำให้นาสตาเชียร์นอกจากจะเป็นผู้หญิงที่ไม่อาจเชื่อมั่นในความรักได้แล้ว เธอยังเป็นผู้หญิงที่ร้ายกาจสำหรับผู้ชายที่มาหลงรักเธอด้วย ในระหว่างที่มิชกินได้พบกับนาสตาเชียร์นี้ เป็นช่วงเวลาที่พ่อค้าผู้มั่งคั่งกำลังหาทาง “กำจัด” เธอไปให้พ้นทาง เพราะเขาต้องการแต่งงานกับผู้หญิงที่มีชื่อเสียงในวงสังคม เมื่อนาสตาเชียร์ได้เผชิญกับสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความไม่มั่นคงแก่ชีวิตของเธอ สถานการณ์จึงกระตุ้นให้เธอปรับตัวโดยใช้เสน่ห์และเงินทองยั่วให้ผู้ชายมาเผชิญหน้ากันในการแข่งขันตัวเธอ

มิชกินเกิดความตึงเครียดทางบุคลิกภาพขึ้นอย่างสูงเป็นครั้งแรก เมื่อเขาได้ไปร่วมงานประกาศคำตัดสินของนาสตาเชียร์ ในงานนี้เธอจะประกาศว่า เธอจะตกลงแต่งงานกับใคร ในงานนี้มีผู้ชาย 2 คนเป็นคู่แข่งกัน หนึ่งในนั้นคือโร โทชิน ส่วนมิชกินไปงานนี้เพราะเขาเกิดความรู้สึกเห็นใจในชะตากรรมของนาสตาเชียร์เหมือนเช่นเมื่อครั้งที่เขาเห็นใจในชะตากรรมของแมรี่หญิงเคราะห์ร้าย เมื่อครั้งรักษาตัวอยู่ที่ประเทศสวีเดน

ระหว่างที่โร โทชินกำลังนำเงินจำนวนเกือบ 1 แสนรูเบิลมาเพื่อเอาชนะใจนาสตาเชียร์นั้น นาสตาเชียร์ได้หันไปขอความเห็นจากมิชกินว่าเธอควรจะตัดสินใจอย่างไร หากมิชกินตัดสินใจอย่างไรเธอจะตัดสินใจตามนั้น การตัดสินใจของมิชกินได้สร้างความตกตะลึงให้แก่ผู้คนที่มาชุมนุมกัน และได้สร้างความโกรธแค้นให้แก่โร โทชินด้วย โดยมิชกินได้ตัดสินใจว่า เธอควรจะอยู่กับเขา ทั้งนี้เนื่องจากมิชกินมีความรักที่บริสุทธิ์ให้เธอ และเขาหวังว่าความรักที่บริสุทธิ์ของตนจะช่วยเยียวยาจิตใจของเธอได้เหมือนเช่นเมื่อครั้งที่เคยเยียวยาจิตใจของแมรี่ได้ เมื่อได้ฟังมิชกินตัดสินใจ ดังนั้น นาสตาเชียร์ก็ถามเรื่องความเป็นอยู่ของเธอหากเธอตกลงไปอยู่กับเขา มิชกินได้นำใบรับรองมรดกจากตระกูลที่มั่งคั่งมาแสดงต่อหน้าทุกคน เมื่อทนายนำใบแสดงสิทธินั้นไปดูก็พบว่าใบแสดงสิทธิจริง ดังนั้น เรื่องความเป็นอยู่จึงไม่เป็นปัญหาหากนาสตาเชียร์ไปอยู่กับเขา แต่ทว่าในช่วงเวลาที่สุดท้ายนั้นเองจากลักษณะบุคลิกภาพที่ไม่อาจเชื่อมั่นในความรักของเธอ ทำให้เธอเปลี่ยนใจอย่างฉับพลัน โดยหันไปบอกแก่โร โทชิน ซึ่งกำลังสิ้นหวังและโกรธจัดว่า เธอตัดสินใจที่จะไปกับเขา การตัดสินใจอย่างไม่คาดฝันนี้ได้ส่งผลกระทบต่อบุคลิกภาพของมิชกิน หลังจากที่ได้เผชิญกับเหตุการณ์ครั้งนี้ โรคลมชักที่ทุเลาอยู่ก็เริ่มแสดงอาการ เมื่อนำแนวคิดเรื่องพลวัตของบุคลิกภาพมาวิเคราะห์ ทำให้พบว่า สถานการณ์ที่มิชกินได้เผชิญในครั้งนี้ มีความแตกต่างจากสถานการณ์ที่เขา

เคยเผชิญเมื่อครั้งอยู่ที่สวีตเซอร์แลนด์ บุคลิกภาพของนาสตาเซียทำให้บุคลิกภาพของมิชกินเกิดความตึงเครียด หรือประสบการณ์ที่เขาได้ประสบในครั้งนี้ ทำให้อาร์ตีไทป์ The Shadow เริ่มมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของมิชกิน เพราะหลังจากเผชิญกับเหตุการณ์ไม่คาดฝันนี้ เขาได้หลบหนีไปพักอยู่ในสถานที่ที่ห่างไกลจากสถานที่เกิดเหตุ จนกระทั่งเขารู้สึกปลอดภัย หรือบุคลิกภาพกลับเข้าสู่สมดุลแล้ว มิชกินจึงหวนกลับมาอีกครั้ง สาเหตุที่เขาหวนกลับมาสามารถวิเคราะห์ได้ว่า เนื่องจากเขามีความเชื่อมั่นในความรักของคนซึ่งเคยประสบผลสำเร็จมาแล้วเมื่อครั้งอยู่ที่สวีตเซอร์แลนด์

เมื่อมิชกินหวนกลับมา นอกจากบุคลิกภาพของมิชกินจะเริ่มได้รับผลกระทบจากโรคลมชักแล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างโร โกชินกับนาสตาเซียก็ทวีความตึงเครียดมากยิ่งขึ้นด้วย กล่าวคือหลังจากที่นาสตาเซียตัดสินใจว่าจะอยู่กับโร โกชินแล้ว แต่ทว่ายังไม่ทันที่จะได้อยู่ด้วยกัน นาสตาเซียก็หนีไปจากโร โกชิน ทั้งนี้เนื่องจากโร โกชินเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพก้าวร้าว อารมณ์รุนแรง ขณะเดียวกันนาสตาเซียก็มีบุคลิกภาพที่ไม่เชื่อมั่นในความรัก เมื่อนำแนวคิดเรื่อง โครงสร้างบุคลิกภาพมาวิเคราะห์ ทำให้พบได้ว่า คนทั้งสองต่างมีบุคลิกภาพที่ได้รับอิทธิพลจากอาร์ตีไทป์ The Shadow ดังนั้น เนื่องจากความก้าวร้าวน่ากลัวของโร โกชินจึงทำให้นาสตาเซียต้องหนีเพื่อเอาชีวิตรอด

มิชกินกลับมาในระหว่างที่ความสัมพันธ์ของคนทั้งสองอยู่ในระยะหน้าสิ่วหน้าขวาน เพราะโร โกชินกำลังตามหานาสตาเซียซึ่งหนีไปจากเขา

จากเหตุการณ์เมื่อครั้งที่นาสตาเซียประกาศตัดสินใจว่าเธอจะเลือกใคร ทำให้โร โกชินสงสัยว่านาสตาเซียน่าจะหนีจากเขาไปหามิชกิน ดังนั้น โร โกชินจึงเริ่มสะกดรอยตามมิชกินตั้งแต่ได้ทราบว่าเขากลับมา

เนื่องจากมิชกินเป็นผู้ที่มีการรับรู้ที่ว่องไว เขารู้สึกได้ทันทีที่ก้าวลงจากรถเมื่อแรกมาถึงว่ามีสายลาคู่หนึ่งจับจ้องเขาอยู่อย่างปองร้าย และมิชกินสงสัยว่า ผู้ที่ปองร้ายเขานั้นมิใช่ใครอื่นนอกจากโร โกชิน

เมื่อนำแนวคิดเรื่องพลวัตของบุคลิกภาพมาวิเคราะห์ ทำให้พบได้ว่า การปองร้ายของโร โกชินได้ส่งผลกระทบต่อบุคลิกภาพของมิชกิน เพราะประสบการณ์จากการถูกปองร้าย ถูกสะกดรอยตามนี้ ได้กระตุ้นให้อาร์ตีไทป์ The Shadow มีบทบาทเด่นต่อบุคลิกภาพ เมื่อใดที่คนเราถูกปองร้าย คนเราย่อมมีสัญชาตญาณที่จะเอาตัวรอด มิชกินก็เช่นกัน

นอกจากบุคลิกภาพของมิชกินจะได้รับผลกระทบจากการถูกปองร้ายโดยโร โกชินแล้ว บุคลิกภาพของมิชกินยังได้รับผลกระทบจากอาการของโรคลมชักด้วย ซึ่งโรคลมชักนี้มีผลกระทบต่อบุคลิกภาพของผู้ป่วยคือทำให้ผู้ป่วยสูญเสียความสามารถในการควบคุมตนเอง สำหรับมิชกินเมื่อนำแนวคิดเรื่อง โครงสร้างบุคลิกภาพมาวิเคราะห์ ทำให้พบได้ว่า โรคลมชักของมิชกินมี

ผลกระทบต่อการทำงานของ The Ego ทำให้ The Ego สูญเสียความสามารถในการรับรู้ ทำให้ขาดความยับยั้งชั่งใจ ซึ่งส่งผลให้บุคลิกภาพของมิชกินตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของจิตไร้สำนึก

วันหนึ่งขณะที่เดินอยู่ที่สะพาน มิชกินก็ได้เผชิญหน้ากับโร โโกชิน โดยบังเอิญ คนทั้งสองเดินไปในทิศทางเดียวกัน แต่อยู่คนละฟากของสะพาน หลังจากที่เริ่มทักทายกัน มิชกินก็ต้องการทดสอบว่าความสงสัยของคนนั้นจะถูกตอ้งหรือไม่ มิชกินสงสัยอยู่เสมอว่า ผู้ที่ติดตามสะกดรอยเขาอยู่ตลอดเวลาใช่โร โโกชินหรือไม่ ดังนั้น เมื่อโร โโกชินเดินนำมิชกินไปยังบ้านของโร โโกชิน มิชกินจึงเดินตามไปเพราะต้องการทดสอบความสงสัยของตน

เมื่อไปถึงบ้านหลังหนึ่ง มิชกินก็รู้สึกได้ทันทีว่า บ้านหลังนี้คือบ้านของโร โโกชิน ทั้งนี้เนื่องจากมิชกินรู้สึกว่ ลักษณะทางกายภาพของบ้านหลังนี้มีลักษณะบางประการคล้ายคลึงกับบุคลิกภาพของโร โโกชิน ดังนั้น ในระหว่างที่เดินตามโร โโกชินไปยังส่วนต่างๆของบ้าน มิชกินจึงเกิดความตึงเครียดขึ้น เมื่อนำแนวคิดเรื่องพลวัตของบุคลิกภาพมาวิเคราะห์ ทำให้พบว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพคือ บ้านของโร โโกชิน ได้ก่อให้เกิดประสบการณ์ในลักษณะเดียวกับประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับมิชกินก่อนหน้านี้ คือประสบการณ์ของการถูกปองร้าย ซึ่งประสบการณ์นี้ได้ทำให้อาร์ตีไทป์ The Shadow มีพลังงานเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับมิชกินเริ่มมีอาการป่วยเป็นโรคลมชัก ดังนั้น จึงมิชกินเข้าไปในบ้านของโร โโกชินนานเท่าไร สภาพแวดล้อมทางกายภาพของบ้านยิ่งก่อให้เกิดความตึงเครียดแก่บุคลิกภาพมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าโร โโกชินจะทราบว่ามีชกินตามเขาเข้ามาในบ้านด้วยวัตถุประสงค์ใด แต่ทว่าโร โโกชินก็มิได้เปิดเผยความจริงให้มิชกินรู้ โร โโกชินได้แนะนำให้มิชกินรู้จักส่วนต่างๆในบ้านของเขา โดยเฉพาะครอบครัวของเขา และรูปเคารพภายในบ้านของเขา นอกจากนี้ โร โโกชินยังขอแลกไม้กางเขนที่ใช้สำหรับห้อยคอกับมิชกินด้วย เมื่อนำแนวคิดเรื่องโครงสร้างบุคลิกภาพมาวิเคราะห์บุคลิกภาพของตัวละครทั้งสองในช่วงเวลานี้ ทำให้พบได้ว่า การแลกไม้กางเขน รวมถึงการแนะนำให้มิชกินได้รู้จักบ้านของโร โโกชินนั้น เป็นการสวมหน้ากากหรืออาร์ตีไทป์ The Persona มีบทบาทต่อบุคลิกภาพของโร โโกชิน ที่เขาทำดั่งนี้ก็เพราะต้องการที่จะทราบว่าคุณสามารถเข้ากันได้กับมิชกินดั่งที่เขาสงสัยใช่หรือไม่ ส่วนมิชกิน การได้แลกไม้กางเขนกับโร โโกชินซึ่งมีความหมายถึงการผูกพันกันเหมือนพี่น้องนี้ การแสดงออกดังกล่าวเป็นไปด้วยความจริงใจ ทั้งนี้เพราะมิชกินมีจิตใจเมตตากรุณาต่อโร โโกชิน ซึ่งเป็นจิตใจในลักษณะเดียวกับที่เขาเมตตากรุณาแม่หรือแม้กระทั่งนาสตาเซียซึ่งเป็น The Persona ของมิชกิน

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่ามิชกินจะมีจิตใจเมตตากรุณา แต่ทว่าจากท่าทีของโร โโกชินและบรรยากาศภายในบ้าน ประกอบกับการป่วยเป็นโรคลมชัก จึงทำให้ในการเผชิญหน้ากับโร โโกชินครั้งนี้ มิชกินเริ่มสูญเสียการควบคุมตนเอง ระหว่างที่สนทนาอยู่กับโร โโกชินนี้ มิชกินเผลอหยิบมีดปกผลไม้ขึ้นมาอย่างใจลอย เขาหยิบมีดขึ้นมาถึงสองครั้ง ซึ่งโร โโกชินต้องดึงมีดออกจากมือของเขา

ทั้งสองครั้งเช่นกัน เมื่อนำแนวคิดพลวัตของบุคลิกภาพมาวิเคราะห์บุคลิกภาพของมิชกิน ทำให้พบได้ว่า การที่มิชกินได้อยู่ต่อหน้าโรโกชินในช่วงเวลานี้ อยู่ภายใต้บรรยากาศของบ้านสภาพแวดล้อมขณะนี้ได้อำนาจให้เกิดประสบการณ์ที่ทำให้ The Shadow มีพลังงานเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับโรคลมชักที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการทำงานของ The Ego ดังนั้น เมื่อเกิดความตึงเครียดขึ้น จึงทำให้ The Ego ของมิชกินเกิดการชะงักงัน ทำให้มิชกินแสดงพฤติกรรมที่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของจิตไร้สำนึก พฤติกรรมที่มีลักษณะของการมุ่งทำลาย พฤติกรรมที่อาจจะเพื่อป้องกันตนเองหรือทำร้ายผู้ที่จะเป็นอันตรายแก่ตนเองของมิชกินนี้ แสดงให้เห็นถึงบุคลิกภาพที่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของ The Shadow ที่มีอำนาจเหนือความเมตตากรุณาในจิตใจของมิชกิน

ถึงแม้ต่อมาโรโกชินจะได้รับการยืนยันจากมิชกินว่า นาสตาเซียมิได้หนีมาหามิชกิน แต่เนื่องจากอุปนิสัยหวาดระแวงจึงทำให้โรโกชินไม่เชื่อในคำพูดของมิชกิน เขายังคงสะกดรอยตามมิชกินอยู่เช่นเดิม จนกระทั่งวันหนึ่งมิชกินมารู้ตัวว่าเขากำลังถูกสะกดรอยตาม เพื่อต้องการพิสูจน์ให้แน่ชัดว่า ที่ติดตามเขานั้นใช่โรโกชินหรือไม่ ดังนั้น มิชกินจึงไล่ตามผู้ที่สะกดรอยเขาไป มิชกินได้ติดตามผู้ที่สะกดรอยเขาไปจนกระทั่งถึงสถานที่ปลอดภัยตาผู้คน เมื่อเขาเลี้ยวไปยังมุมมืดมุมหนึ่ง เขาก็ต้องตกใจอย่างที่สุด เพราะผู้ที่สะกดรอยตามเขามีใช้ใครอื่น หากแต่เป็นโรโกชินนั่นเอง ขณะที่โรโกชินกำลังเงื้อมือขึ้น แต่ทว่ายังไม่ทันได้แทงลงมา มิชกินก็ทรุดลง มีอาการชักกระตุกและหมดสติไป โรคลมชักที่กำเริบขึ้นมาทำให้มิชกินพ้นจากคมมีดมาได้อย่างหวุดหวิด หลังจากนั้นผู้คนที่ทยอยกันมาที่บริเวณที่เกิดเหตุนี้ ตั้งใจความว่า

นัยน์ตาของโรโกชินวาวาม และรอยยิ้มแบบวิกลจริตทำให้ใบหน้าของเขาบิดเบี้ยวไป มือขวาของเขาขยับ มีอะไรบางอย่างเป็นประกายอยู่ในมือนั้น...แสงสว่างภายในที่พิศตรมดาแสงหนึ่งทำให้ดวงวิญญาณของเขาส่องสว่าง...เสียงร้องที่เต็มไปด้วยความหวาดกลัวซึ่งระเบิดออกมาจากทรวงอกของเขา เป็นเสียงที่เขาไม่สามารถสกดกลั้นไว้ได้ ครั้นแล้วสติก็ดับวูบลง ความมืดคือมุดเอาทุกสิ่งทุกอย่างไปหมดสิ้นนี่คืออาการของโรคลมชักซึ่งเขาไม่ได้เป็นมานานแล้ว...เสียงร้องดูเหมือนจะพุ่งออกมาจากคนอื่นซึ่งสิงอยู่ภายในร่างของคนที่เป็นลมชกนั้น...²⁴

เมื่อนำแนวคิดเรื่องพลวัตของบุคลิกภาพ ประกอบกับโรคลมชักมาวิเคราะห์บุคลิกภาพของมิชกินในขณะนี้ ทำให้พบว่า การที่มิชกินได้พบว่า แท้ที่จริงแล้ว ผู้ที่ปองร้ายตนก็คือโรโกชิน ผู้ที่มิชกินเข้าใจว่าเขาเพิ่งได้สาบานเป็นที่ป็นน้องกับตนด้วยการแลกไม้กางเขน ประกอบกับการ

²⁴เรื่องเดียวกัน, หน้า 324 - 325.

กระทำของโร โโกชินที่ต้องการฆ่ามิชกิน ประสบการณ์ดังกล่าวได้ก่อให้เกิดความตึงเครียดขึ้นแก่จิตใจของมิชกิน และความตึงเครียดทางจิตใจนี้ ในทางการแพทย์เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้อาการของโรคลมชักกำเริบขึ้นมาได้ ดังนั้น ที่มิชกินได้เผชิญหน้ากับโร โโกชินในลักษณะนี้ จึงมีผลทำให้โรคลมชักของเขากำเริบขึ้นมา อย่างไรก็ตาม โรคลมชักที่กำเริบขึ้นอย่างฉับพลันนี้ก็ช่วยรักษาชีวิตของมิชกินได้

ด้วยความที่มิชกินมีจิตใจเมตตากรุณาทำหน้าที่เป็น The Persona หลังจากที่เขาได้รับการรักษาจนอาการป่วยทุเลาลงแล้ว มิชกินก็ยังคงตั้งใจที่จะเยียวยาจิตใจของทั้งโร โโกชินและนาสตาเซีย เหมือนเช่นที่เขาเคยสามารถเยียวยาจิตใจของแมรีหญิงเคราะห์ร้ายเมื่อครั้งที่เขายังรักษาอาการป่วยอยู่ที่สวิตเซอร์แลนด์

เมื่อมิชกินกลับมาอีกครั้ง เขาได้ทราบว่านาสตาเซียได้หายไปเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว มิชกินสงสัยว่าโร โโกชินน่าจะทราบถึงสาเหตุที่ทำให้เธอหายไป ดังนั้น มิชกินจึงเดินทางไปขอพบโร โโกชิน ที่บ้าน เมื่อไปถึงบ้าน ถึงแม้มิชกินจะได้รับคำตอบจากคนรับใช้ของบ้าน โร โโกชินว่า โร โโกชินเองก็ได้หายไปจากบ้านเป็นเวลานานแล้วเช่นกัน แต่ทว่าเมื่อมิชกินเดินห่างจากบ้านออกมาระยะหนึ่ง เขาก็รู้สึกเหมือนกับที่เคยรู้สึกว่ามีใครคนหนึ่งกำลังจ้องมองมาทางเขาอยู่ ซึ่งต่อมาก็ปรากฏว่า ผู้ที่มิชกินรู้สึกว่าได้จ้องมองเขาอยู่นั้นก็คือโร โโกชิน

หลังจากที่ได้พบกับโร โโกชิน มิชกินก็ได้ทราบว่าทุกครั้งที่ตนมาขอพบเขาที่บ้านนั้น โร โโกชินมิได้ออกไปไหน แต่คนรับใช้ไม่ทราบเพราะเขาได้ขังตัวเองอยู่ในห้องนอนของตน จากรอยแยกของหน้าต่างห้องนอนสามารถมองเห็นมิชกินได้

เมื่อได้พบกันแล้ว โร โโกชินได้ทำหน้าที่เดินนำทางมิชกินเหมือนเมื่อครั้งที่เขาเคยพามิชกินมาบ้าน เมื่ออยู่ในสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในบ้านของโร โโกชิน บุคลิกภาพของมิชกินก็เริ่มเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่มีด และลึกลับ เป็นประสบการณ์ที่ทำให้อาร์ตีไทป์ The Shadow มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ ประกอบกับโรคลมชักของมิชกินได้แสดงอาการมากขึ้นนับตั้งแต่เขาปรารถนาที่จะเป็นผู้ที่เข้ามาเยียวยาจิตใจของทั้งโร โโกชินและนาสตาเซีย ดังนั้น ยังมิชกินเดินฝ่าความมืดเข้าไปใกล้ห้องของโร โโกชินมากเท่าไร The Ego ยิ่งอ่อนกำลังลงเท่านั้น เนื่องจากเกิดความตึงเครียดขึ้นโดยที่มิชกินเองไม่สามารถควบคุมตนเองได้

เมื่อเข้ามาในห้องของโร โโกชิน ร่างกายของมิชกินก็เริ่มสั่น หรือเมื่อนำแนวคิดพลวัตของบุคลิกภาพมาวิเคราะห์ ทำให้พบได้ว่า เมื่อเข้ามาในห้อง มิชกินยิ่งเสมือนได้เข้าไปใกล้ชิดกับบุคลิกภาพของโร โโกชินมากยิ่งขึ้น ประกอบกับประสบการณ์ที่ผ่านมาที่โร โโกชินได้ปองร้ายมิชกินหลายหน ดังนั้น ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนี้ จึงทำให้ร่างกายของมิชกินเริ่มสั่น เนื่องจากได้รับอิทธิพลจาก The Shadow ที่ทำหน้าที่หลีกเสี่ยงจากสถานการณ์ที่จะก่อให้เกิดอันตรายขึ้นได้ แต่ด้วย

ความตั้งใจที่แน่วแน่ เพราะความเมตตากรุณาในจิตใจ จึงทำให้มิชกินมุ่งหน้าต่อไปทั้งๆ ที่ร่างกายเริ่มสูญเสียการควบคุม

เมื่อสายตาของมิชกินเริ่มคุ้นกับความมืดภายในห้อง เขาก็ได้พบว่าเหตุไฉนนาสตาเซียจึงหายไป โรโกชินได้อธิบายให้มิชกินฟังว่า เขาได้ใช้มีดแทงเข้าที่หัวใจของเธอ จากนั้นเขาก็ได้จัดแจงให้เธอนอนบนเตียง ใช้ผ้าห่มคลุมร่างเธอราวกับเป็นเจ้าสาว เพื่อที่จะไม่ให้มีกลิ่น เขาจึงวางขวดน้ำยาคับกลิ่นไว้รอบเตียง โรโกชินอธิบายให้มิชกินฟังด้วยบุคลิกภาพที่ผิดปกติ ซึ่งไม่ต่างกับที่มิชกินที่เริ่มขาดสติ พุดจาเลื่อนลอย ต่อมาเมื่อคนอื่นๆ ได้ฟังประตูเข้ามา เขาก็ได้พบว่า ไม่ห่างจากเตียงที่มีศพของนาสตาเซียนอนอยู่ มิชกินกำลังพยายามปลอบประโลมใจโรโกชินซึ่งอยู่ในอาการไขว่คว้า ส่วนตัวมิชกินนั้น ไม่สามารถรับรู้ว่ามีสิ่งใดได้เกิดขึ้นบ้าง ดังข้อความว่า

อย่างไรก็ตาม เมื่อเวลาผ่านไปหลายชั่วโมง ประตูก็ถูกพังออก และผู้คนพรูเข้ามา พวกเขาได้เห็นฆาตกรนอนสิ้นสติอยู่ในพืษ ไขว่คว้า มีเจ้าชายนั่งอยู่ข้างตัวแน่นิ่งอยู่บนเตียงที่จัดวางขึ้นชั่วคราว ทุกครั้งที่ชายผู้กำลังชมด้วยพืษ ไขว่คว้าเปล่งเสียงร้องออกมาเจ้าชายก็จะรีบลูบผมและแก้มของเขาด้วยมืออันสั่นเทาราวกับจะลูบไล้ปลอบประโลมเขา แต่คราวนี้เขาไม่สามารถตอบอะไรที่ถูกลถามได้เลย ไม่ว่าใครที่เข้ามาล้อมรอบเขา เขาจำไม่ได้เอาเสียเลย ถ้าหากว่าชไนเดอร์เองจะกลับมาจากสวีตเซอร์แลนด์ในขณะนั้นเพื่อมาดูถูกศิษย์และคนไขว่คว้า ในกาลครั้งหนึ่งของเขา เขาก็คงจะนึกได้ถึงอาการที่เจ้าชายเคยเป็นมาครั้งคราวในระยะปีแรกที่ไปอยู่กับเขา และชไนเดอร์ก็คงจะสลดมืออย่างสิ้นหวังและคงจะอุทานออกมาเหมือนอย่างที่เขาเคยทำมาว่า“เจ้าคนไม่เต็มเต็ง”²⁵

เมื่อนำแนวคิดพัฒนาการของบุคลิกภาพมาวิเคราะห์ ทำให้พบได้ว่า เมื่อมิชกินได้เผชิญกับเหตุการณ์ฆาตกรรม ซึ่งเป็นเหตุการณ์ไม่คาดฝันนี้ ทำให้บุคลิกภาพของมิชกินเกิดความตึงเครียดขึ้น เพราะประสบการณ์นี้เป็นประสบการณ์ที่ยืนยันว่าความตั้งใจที่จะเหยี่ยวจิตใจของโรโกชินและนาสตาเซียของเขาซึ่งเป็นการทำงานของ The Persona นั้นไม่สัมฤทธิ์ผล สาเหตุที่ไม่สัมฤทธิ์ผล เพราะมิชกิน ขาดความเข้าใจในสภาพแวดล้อมใหม่ของตน ซึ่งมีความแตกต่างจากสภาพแวดล้อมเมื่อครั้งที่เขาอยู่ที่สวีตเซอร์แลนด์ บุคลิกภาพของโรโกชินมีความก้าวร้าวรุนแรงเกินกว่าที่มิชกินจะเข้าใจ บุคลิกภาพของนาสตาเซียก็แปรปรวนเกินกว่าที่มิชกินจะเข้าใจ ยิ่งลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างโรโกชินกับนาสตาเซียยังเป็นสิ่งที่มิชกินไม่เคยมีความเข้าใจมาก่อน ดังนั้น ถึงแม้ว่ามิชกินมีความตั้งใจดี แต่ทว่าเนื่องจากสภาพแวดล้อมที่แตกต่างจากสภาพแวดล้อมที่สวีตเซอร์แลนด์มาก

²⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 819.

ประกอบกับอาการของโรคลมชักที่หนักขึ้น ซึ่งโรคลมชักนี้มีผลกระทบต่อการทำงานของจิตรู้สำนึก ดังนั้น ในการเผชิญกับสภาพแวดล้อมใหม่จึงทำให้ The Ego เกิดการชะงักงัน สูญเสียความสามารถในการรับรู้สิ่งต่างๆ ส่งผลให้มีจินตภาพดลออกกลายเป็นคนปัญญาอ่อนในที่สุด

3.3 สเตฟาน โทรฟีโมวิช: นักคิดผู้หลงทาง

สเตฟาน โทรฟีโมวิช คือตัวละครหลักในนวนิยายเรื่อง *เดวิลส์* ซึ่งเป็นนวนิยายที่คอสมโดเยฟสกีเขียนขึ้นเมื่ออายุประมาณ 49 ปี ในช่วงเวลาที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางบุคลิกภาพของสเตฟาน โทรฟีโมวิช เป็นช่วงที่สเตฟาน เป็นช่วงที่สเตฟาน โทรฟีโมวิชอยู่ในช่วงวัยกลางคน แนวคิดเรื่องพัฒนาการทางบุคลิกภาพของจุงจัดว่าเป็นวัยกลางคน เป็นวัยที่มีความสำคัญในการที่ก้าวไปสู่ความเข้าใจในตนเองอย่างแท้จริง โทรฟีโมวิชได้รับความกระทบกระเทือนจิตใจอันเนื่องมาจากการถูกเปลี่ยนแปลงสถานภาพทางสังคมของตนโดยกระทันหัน เป็นการเปลี่ยนแปลงชีวิตในทางสังคมของ สเตฟาน โทรฟีโมวิช และเป็นเหตุให้เขาได้ค้นพบความกลมกลืนในตนเองระดับหนึ่งโดยบังเอิญก่อนจะเสียชีวิตลงในกระท่อมของชาวชนบท ซึ่งเป็นวิถีชีวิตของชาวรัสเซียที่ สเตฟาน โทรฟีโมวิชไม่เคยได้สัมผัสมาก่อนดังนั้นจึงเรียกบุคลิกภาพของสเตฟาน โทรฟีโมวิชได้ว่าเป็นนักคิดผู้หลงทาง

นวนิยายเรื่อง *เดวิลส์* มีฉากหรือบรรยากาศของเรื่องสอดคล้องกับเหตุการณ์จริงในชีวิตของคอสมโดเยฟสกีในช่วงที่เขาได้เข้าร่วมกับกลุ่มเปตราเซฟสกี “ในปี 1845 ปีตราเซฟสกี(Petrasjevsky) ปัญญาชนนิยมตะวันตกก่อตั้งกลุ่ม “คืนวันศุกร์” (Friday-Evening) ขึ้นในเซนต์ปีเตอร์เบิร์ก ในช่วงนี้กลุ่มปัญญาชนในรัสเซียมิได้เป็นกลุ่มเฉพาะของพวกเจ้าขุนนางแล้วแต่ขยายมายังคนหลายระดับ นับแต่นายทหารผู้น้อย นักศึกษา ศิลปิน และนักเขียนรุ่นหนุ่ม กลุ่มนี้มีได้มีการสมัครเป็นสมาชิกหรือมีหลักการของกลุ่ม แต่ผู้ที่เข้ากลุ่มเป็นผู้ต่อต้านระบบอัคราธิปไตย ระบบทาสกรรมกร และระเบียบวินัยที่เข้มงวดของทหาร เรียกร้องความเสมอภาคต่อหน้ากฎหมาย เสรีภาพในสิ่งตีพิมพ์ ให้ยกเลิกระบบเซ็นเซอร์ และการก่อตั้งสาธารณรัฐประชาธิปไตย การเรียกร้องเหล่านี้เปลี่ยนแปลงตะวันตก”⁶ หลังจากทีคอสมโดเยฟสกีประสบความสำเร็จในฐานะนักประพันธ์แล้ว และเริ่มมีความคิดเห็นทางวรรณกรรมแตกต่างจาก เบลินสกี(Belinsky)นักวิจารณ์วรรณกรรมคนสำคัญของรัสเซียในศตวรรษที่ 19 ซึ่งนวนิยายเรื่อง*เดวิลส์*ได้เอ่ยถึงชื่อของเบลินสกีไว้ด้วยโดยได้เทียบเคียงความมี

⁶อ่านเพิ่มใน นันทา โชติกะทุกคณะ, *ประวัติศาสตร์รัสเซีย* (กรุงเทพฯ: ภาควิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523), หน้า 48 - 67.

ชื่อเสียงของตัวละครหลักนามสเตฟาน โทรฟีโมวิชในช่วงเวลาหนึ่งว่า “ชื่อของเขาจะเป็นที่เล้า ลือ ให้แรงบันดาลใจแก่ผู้คน เทียบได้กับ ชาดาเยฟ(Chaadaev) เบลินสกี(Belinsky) กรานอฟสกี (Granovsky) เฮอเซน(Herzen)”²⁷ ดังนั้นจึงทำให้คอสโตเยฟสกีแสวงหากลุ่มที่มีแนวคิดแตกต่าง ออกไปจาก เบลินสกี เขาได้เข้าร่วมกับกลุ่มเปตราเซฟสกี จนเหตุการณ์ทางการเมืองรุนแรงขึ้น สมาชิกของกลุ่มจำนวนหนึ่งรวมทั้ง เปตราเซฟสกี และคอสโตเยฟสกี ได้ถูกทางการจับกุมในวันที่ 23 เมษายน ค.ศ. 1849 พวกเขาถูกตัดสินประหารชีวิตในระหว่างที่รอการประหารอยู่นั้นคำสั่งลดโทษก็มาถึง คอสโตเยฟสกีถูกตัดสินจำคุก และถูกส่งไปทำงานหนักในค่ายกักกันที่เมือง โอสม์ ต่อมาถูกส่งไปเป็นทหารประจำการอยู่ในแถบชายแดนติดกับมองโกลเลีย รวมเป็นเวลา 10 ปี คอสโตเยฟสกีจึงได้รับการปล่อยตัวและกลับมายังกรุงเซนต์ปีเตอ์เบิร์ก

ฉากหรือบรรยากาศของนวนิยายเรื่องเดวิลส์เป็นช่วงเวลาที่มีการรวมกลุ่มกันของ ปัญญาชนผู้นิยมตะวันตก เนื่องจากไม่เห็นด้วยกับระบบอธิดาธิปไตยจึงมีการรวมกลุ่มกันเพื่อ เคลื่อนไหวทางการเมือง สเตฟาน โทรฟีโมวิช มีโอกาสได้เข้าร่วมกับกลุ่มผู้เคลื่อนไหวโดยการ แนะนำของ วาวารา เปโตรอฟนา หญิงหม้ายเจ้าของที่ดินผู้มั่งคั่งที่จ้างให้เขามาเป็นครูที่เลี้ยงให้แก่ ลูกชายของนาง ลูกชายของนางก็เป็นสมาชิกคนหนึ่งในกลุ่มด้วย สาเหตุที่นางจ้างเขามาเป็นครูที่ เลี้ยงให้กับลูกชายเพราะสเตฟาน โทรฟีโมวิชวัย 53 ปีเป็นผู้ที่มีความรู้สูงเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาจาก ยุโรปตะวันตก ส่วนสาเหตุที่ สเตฟาน โทรฟีโมวิชเดินทางกลับมารัสเซียเนื่อง ภรรยาทั้งสองคน ของเขาได้เสียชีวิตลง ภรรยาคนแรกเสียชีวิตที่ปารีสหลังแยกทางกับเขาได้ 3 ปี เขามีลูกชายกับเธอ ตอนที่เธอเสียชีวิตนั้นเด็กชายอายุ 5 ขวบ ภรรยาคนต่อมาเสียชีวิตที่เยอรมันเธออยู่กับเขาได้ไม่ถึงปี ดังนั้นสเตฟาน โทรฟีโมวิชจึงรับเป็นครูที่เลี้ยงให้แก่ลูกชายของวาวารา เปโตรอฟนา โดยที่ไม่ได้ คาดหมายไว้การกลับมารัสเซียภายใต้การสนับสนุนของ วาวารา เปโตรอฟนาก็ทำให้ เขาประสบความสำเร็จได้รับการยอมรับจากกลุ่มปัญญาชนอย่างรวดเร็ว การได้รับการยอมรับอย่างที่ตนไม่เคย ได้รับความก่อนเมื่อครั้งอยู่ที่ยุโรปตะวันตกนี้ทำให้สเตฟาน โทรฟีโมวิชภาคภูมิใจในตนเป็นอย่างสูง ดังความว่า

ในครั้งแรกสเตฟาน โทรฟีโมวิชแสนโชคดี พวกเขาได้แนะนำสเตฟาน โทรฟีโมวิช ให้เป็นที่รู้จักแก่ผู้คนในแวดวงวรรณกรรม สมาชิกคนหนึ่งได้กลุ่มได้กล่าวว่าเมื่อเขาขึ้นไป บนเวที เขาได้รับการต้อนรับด้วยเสียงปรบมือราวกับพายุเป็นเวลานานถึง 5 นาทีเต็ม อีก 9

²⁷ Fyodor Dostoevsky, *Devils*. trans. Katz, Michael R. (New York : Oxford University Press, 1992),

ปีต่อมาสเตฟาน โทฟีโมวิช ยังคงระลึกถึงช่วงเวลานั้นด้วยใบหน้าที่เต็มไปด้วยความ
ปลาบปลื้มมีน้ำตาคลอ^{2*}

เมื่อนำแนวคิดพัฒนาการทางบุคลิกภาพของจุงมาวิเคราะห์บุคลิกภาพของสเตฟาน
โทฟีโมวิชซึ่งอยู่ในวัยกลางคน ทำให้พบว่า แนวคิดของจุงเห็นว่าผู้ที่อยู่ในวัยกลางคนนี้เป็นผู้ที่ได้
ผ่านช่วงเวลาของการแสวงหาความสำเร็จจากโลกภายนอกแล้ว กล่าวคือเป็นวัยที่มีความมั่นคงใน
ชีวิตพอสมควรแล้ว วัยกลางคนสำหรับจุงเป็นวัยที่เริ่มสำรวจโลกภายใน หรือค้นหาความหมายทาง
จิตวิญญาณ ในการค้นหาดังกล่าวนี้จะทำให้บุคลิกภาพมีพัฒนาการไปสู่ความกลมกลืน หรือเกิด
ความเข้าใจในตน สำหรับบุคลิกภาพของสเตฟาน โทฟีโมวิช เป็นบุคลิกภาพของปัญญาชนที่นิยม
ในภูมิปัญญายุโรปตะวันตก เขาหล่อหลอมบุคลิกภาพของไว้ในบทบาทของนักวิชาการ ความรู้ที่ได้
จากระบบการศึกษาของยุโรปตะวันตกนี้มีความแตกต่างจากภูมิปัญญาของรัสเซีย แต่เมื่อ สเตฟาน
โทฟีโมวิชกลับมาขังรัสเซียเสียเป็นช่วงเวลาซึ่งสภาพสังคมกำลังเกิดการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องจาก
ได้รับอิทธิพลจากความรู้ของยุโรปตะวันตก ดังนั้นเมื่อ สเตฟาน โทฟีโมวิชมีโอกาสแสดงความรู้
ของตนต่อกลุ่มปัญญาชนผู้นิยมตะวันตก เขาจึงได้รับการยกย่องชื่นชมเป็นพิเศษ เมื่อนำแนวคิดเรื่อง
พลวัตของบุคลิกภาพของจุงมาวิเคราะห์ในช่วงเวลาแห่งความภาคภูมิใจของสเตฟาน โทฟีโมวิชนี้
ทำให้พบว่า ประสบการณ์ในช่วงเวลานี้ทำให้ อาร์คีไทป์ The Persona ของสเตฟาน โทฟีโมวิชมี
บทบาทเด่นในบุคลิกภาพ ประกอบกับการที่เขาได้อยู่ในกลุ่มปัญญาชนที่มีบทบาทในการ
เคลื่อนไหว พลัดถิ่นการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ดังนั้นจึงทำให้ The Ego ของสเตฟาน โทฟีโมวิช
เกิดการยึดถือใน บทบาทของปัญญาชนที่เขาเป็นอยู่ในเวลานี้ว่าเป็นบทบาทที่แท้จริงของคน แต่เมื่อ
นำแนวคิดเรื่องพัฒนาการทางบุคลิกภาพมาวิเคราะห์ ทำให้พบได้ว่าการที่สเตฟาน โทฟีโมวิชซึ่ง
อยู่ในวัยกลางคนได้ยึดถือเอาการได้รับการยกย่องนับถือจากภายนอกว่าเป็นตัวตนที่แท้จริงนี้ เป็น
การเข้าใจในตนเองผิด เพราะความกลมกลืนในตนเองที่เกิดขึ้นในเวลานี้ของ สเตฟาน โทฟีโมวิช
เป็นเพียงความกลมกลืนที่เกิดขึ้นจากการที่เขาสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้แต่ที่ว่า
เมื่อสเตฟาน โทฟีโมวิชกลับคิดถึงอยู่กับการได้รับการยกย่องเชิดชูจนมากเกินไป จึงทำให้เขาเกิด
ความเข้าใจในตนเองผิดพลาดไป ประกอบกับความรู้สึกที่เกิดจากความตายของภรรยาของเขาได้รับ
การชดเชยจากการได้รับการเอาใจใส่จากวารา เปโตรอฟนาจึงทำให้บุคลิกภาพของสเตฟาน โทฟีโมวิช
ยังคงอยู่ในสภาวะที่สมดุล

หลังจากที่ สเตฟาน โทฟีโมวิช กำลังภาคภูมิใจในตนอยู่นี้ ไม่นานเขาก็ได้รับการปฏิเสธ
ถูกขับออกจากกลุ่มปัญญาชน รวมทั้งได้รับการปฏิเสธจากวารา เปโตรอฟนา ด้วย ทั้งนี้มีสาเหตุ

^{2*}Ibid., p. 21.

เนื่องจาก ในอดีตเมื่อครั้งที่ สเตฟาน โทรฟีโมวิชยังอยู่ที่ยุโรปนั้นเขามีลูกชายกับภรรยาคนแรก “เป็นผลไม้แห่ง ความปลื้มปิติ และความรักอันบริสุทธิ์”²⁹ แต่ภรรยาได้พาลูกชายหนีจากเขาไป เด็กชายซึ่งเข้าใจว่าตนถูกทอดทิ้ง บัดนี้ได้โตเป็นหนุ่ม และเข้ามาเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่มด้วย จึงได้คิดกำจัดพ่อของตนไปให้พ้นทาง เป็นเพราะปรมาโมใจจึงทำให้เขาคิดกำจัดพ่อออกจากกลุ่ม

เมื่อสเตฟาน โทรฟีโมวิช ถูกกำจัดออกจากกลุ่ม ประกอบกับเหตุการณ์ทางการเมืองเริ่มตึงเครียด ในระหว่างที่เหตุการณ์ทางการเมืองกำลังดำเนินไปโดยทางการเมืองปราบปรามกลุ่มต่างๆ ที่เคลื่อนไหวทางการเมือง ภายในกลุ่มที่สเตฟาน โทรฟีโมวิชเคยเป็นสมาชิกอยู่นี้ได้เกิดการขัดแย้งกันขึ้นและนำไปสู่การก่ออาชญากรรมโดยที่ลูกชายของสเตฟาน โทรฟีโมวิชเป็นผู้อยู่เบื้องหลังการก่ออาชญากรรมนั้น การที่ตนถูกขับออกจากกลุ่ม เหตุการณ์ทางการเมืองที่ไม่คาด เหตุการณ์ฆาตกรรมที่มีสาเหตุมาจากลูกชายของเขา ทุกสิ่งที่เขาไม่อาจควบคุมนี้ทำให้สเตฟาน โทรฟีโมวิชเสียใจมากจนไม่อาจควบคุมตนเองได้

เมื่อนำแนวคิดเรื่องพัฒนาการทางบุคลิกภาพของจูมาวิเคราะหบุคลิกภาพของสเตฟาน โทรฟีโมวิชในช่วงเวลานี้ทำให้พบว่า ความกลมกลืนทางบุคลิกภาพที่เขาได้ตระหนักรู้ก่อนหน้านั้น แท้ที่จริงเป็นความเข้าใจผิด เพราะเมื่อสภาพแวดล้อมเกิดการเปลี่ยนแปลงไป และการเปลี่ยนแปลงไปของสภาพแวดล้อมนั้นมีผลกระทบต่อบุคลิกภาพของสเตฟาน โทรฟีโมวิช โดยตรง ทำให้พบได้ว่า เขาไม่อาจรักษาความสงบมั่นคงในตนเองเอาไว้ได้ หรือกล่าวว่าการปรับตัวของสเตฟาน โทรฟีโมวิช เป็นไปอย่างไร้ประสิทธิภาพ ดังนั้นความกลมกลืนในบุคลิกภาพที่จิตรู้สำนึกของสเตฟาน โทรฟีโมวิช ตระหนักรู้ นั้น จึงเป็นความกลมกลืนที่ขึ้นอยู่กับการเอื้ออำนวยของสภาพแวดล้อม หรือกล่าวได้ว่า ความกลมกลืนนี้คือ การทำงานของ The Ego ที่ประสานกับ The Persona ซึ่งสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในขณะนั้น เมื่อสภาพแวดล้อมเกิดการเปลี่ยนแปลง ความเห็นและการยอมรับของผู้คนแวดล้อมเกิดการเปลี่ยนไป เนื่องจากสเตฟาน โทรฟีโมวิชยังคง “ยึดติด” อยู่กับ “หน้ากาก” ที่ตนเคยสวมอยู่นั้น จึงเป็นผลให้การปรับตัวของบุคลิกเป็นไปอย่างไร้ประสิทธิภาพ การตัดสินใจของสเตฟาน โทรฟีโมวิช เกิดจากความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจ และมีพฤติกรรมที่เกิดจากการประชดประชัน

ในขณะที่เกิดความแปรปรวนขึ้นแก่บุคลิกภาพอันเนื่องมาจากการสูญเสียสถานภาพของตนนี้สเตฟาน โทรฟีโมวิช ได้ตัดสินใจเดินทางอย่างไร้จุดหมายออกไปยังเขตชนบทของรัสเซีย เขตชนบทของรัสเซียนี้เป็นสิ่งที่สเตฟาน โทรฟีโมวิชไม่เคยรู้จักมาก่อน ประกอบกับสภาพอากาศอันไม่คุ้นเคยจึงทำให้เขาล้มป่วยลง

²⁹ Ibid., p. 8.

ระหว่างที่สเตฟาน โทรฟีโมวิชกำลังเดินไปตามถนนในเขตชนบทอย่างไร้จุดหมาย เขาได้รู้จักกับครอบครัวชาวนาครอบครัวหนึ่งโดยบังเอิญ ซอฟยา มัสวีนาหญิงวัยกลางคนเป็นภรรยาของชาวนาเธอมีอาชีพขายพระคัมภีร์เป็นอาชีพเสริม เนื่องจากสเตฟาน โทรฟีโมวิชยังไม่ทราบแน่ชัดว่าตนเองมีจุดหมายที่ใด ประกอบกับเป็นช่วงเวลาใกล้ค่ำแล้วดังนั้น เมื่อครอบครัวชาวนาได้ชักชวนให้เขาพักอยู่ที่กระท่อมของชาวนาโดยเสียค่าใช้จ่ายไม่มาก สเตฟาน โทรฟีโมวิชจึงตอบตกลง

ขณะพักอยู่ที่กระท่อมนี้ สเตฟาน โทรฟีโมวิช ได้เริ่มมีอาการป่วย ระหว่างนี้ ซอฟยา มัสวีนาได้ทำหน้าที่ดูแลเขา นางทำอาหารแบบชาวบ้านให้เขากิน มีแพนเค้กกับน้ำผึ้ง เหล้าวอดก้า นอกจากนี้นางยังเสนอว่าจะอ่านเรื่องราวในพระคัมภีร์ให้เขาฟัง ถึงแม้ว่า ซอฟยา มัสวีนาจะทำสิ่งเหล่านี้เพื่อหารายได้จุนเจือครอบครัว แต่ทว่าสิ่งที่นางทำนี้ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจแก่ สเตฟาน โทรฟีโมวิช

ความอบอุ่นที่เกิดจากได้รับการดูแลเอาใจใส่ทำให้สเตฟาน โทรฟีโมวิช เกิดความรู้สึกอบอุ่นใจขึ้นอีกครั้งหนึ่งเหมือนเมื่อครั้งที่เขาเดินทางจากยุโรปกลับมารัสเซียเนื่องจากภรรยาเสียชีวิต แล้วได้รับการดูแลเอาใจใส่จากวาวารา เปโตรอฟนา

เมื่อนำแนวคิดเรื่องพลวัตของบุคลิกภาพของ Jung มาวิเคราะห์บุคลิกภาพของสเตฟาน โทรฟีโมวิช ในช่วงเวลานี้ทำให้พบได้ว่า นอกจากบุคลิกภาพของสเตฟาน โทรฟีโมวิชจะเกิดความสมดุลขึ้นนี้ นอกจาก ความสอดคล้องระหว่างสภาพแวดล้อมกับ The Persona ที่จิตสำนึกของเขาได้ยึดถือไว้แล้ว ความสมดุลของบุคลิกภาพของเขาจะเกิดขึ้นอีกในลักษณะหนึ่ง เมื่อได้รับการเอาใจใส่จากผู้หญิง ซึ่งอยู่ในวัยใกล้เคียงกับเขา ดังนั้นจึงทำให้วิเคราะห์ได้ว่า การเอาใจใส่ของวาวารา เปโตรอฟนา และซอฟยา มัสวีนา ประสบการณ์จากการได้รับการเอาใจใส่นี้สามารถชดเชยประสบการณ์ที่เขาต้องพลัดพรากจากผู้หญิงที่เขารักได้เมื่อพิจารณาถึงประวัติชีวิตของสเตฟาน โทรฟีโมวิชทางด้านความสัมพันธ์กับผู้หญิงทำให้พบได้ว่า เขาประสบกับความล้มเหลวในความรัก เมื่อครั้งอยู่ที่ยุโรป เขามีความรักกับผู้หญิงสองคน ผู้หญิงคนแรกจากเขาไปหลังจากมีลูกด้วยกันและเธอก็เสียชีวิตในอีก 3 ปีต่อมา ผู้หญิงอีกคนอยู่กับเขาได้ไม่ถึงปีเธอก็เสียชีวิตลง ประสบการณ์เกี่ยวกับความรักในลักษณะดังกล่าวนี้จึงเป็นประสบการณ์ที่ทำให้สเตฟาน โทรฟีโมวิช ขาดความมั่นคงในความรัก ดังนั้นประสบการณ์จากการที่เขาได้รับการดูแลเอาใจใส่จากผู้หญิงจะด้วยวัตถุประสงค์ใดของเธอก็ตาม ประสบการณ์ดังกล่าวจึงทำให้บุคลิกภาพของสเตฟาน โทรฟีโมวิช มีความสมดุลมั่นคงขึ้น หรือกล่าวได้ว่า การได้รับการเอาใจใส่นี้ทำให้ อาร์คีไทป์ The Anima มีลักษณะก้าวหน้าในบุคลิกภาพของสเตฟาน โทรฟีโมวิช ทำให้บุคลิกภาพของเขาเกิดความสมดุลขึ้น มีสภาพจิตใจอ่อนโยนขึ้น

นอกจากนี้เมื่ออาการเจ็บป่วยของเขาได้รุนแรงขึ้น การได้ฟังซอฟยา มัสวีนาอ่านเรื่องราวในพระคัมภีร์ก็ได้ นำสันติสุขมาสู่จิตใจของสเตฟาน โทรฟีโมวิช ถึงแม้ว่าในท้ายสุดวาวารา เปโตรอฟนาจะมากเยี่ยมเขาที่กระท่อมแต่ทว่า เขากลับมิได้นึกถึงความภาคภูมิใจในอดีตของเขาอัน

เนื่องมาจากความรู้จากยุโรปตะวันตกเลย เมื่อเขาป่วยหนักขึ้น สเตฟาน โทรฟีโมวิชได้ตระหนักว่า วิธีชีวิตแบบรัสเซียต่างหากที่นำความผาสุกมาสู่จิตใจ ดังที่เขาชี้แก่ วาวารา เปโตรอฟนาผู้มีส่วนในการก่อตั้งกลุ่มผู้นิยมตะวันตกดังกล่าวว่า

...“ เพื่อนๆ ของฉัน” เขากล่าว “พระเจ้าจำเป็นต่อฉันในขณะนี้ เพราะว่า คนเราจะดำรงอยู่ได้ก็ด้วยความรักอันเป็นนิรันดร์... ความรักมีค่าเหนือการดำรงอยู่ ความรักคือมงกุฎแห่งการดำรงอยู่...”³⁰

เมื่อนำแนวคิดพัฒนาการทางบุคลิกภาพมาวิเคราะห์บุคลิกภาพของสเตฟาน โทรฟีโมวิชในช่วงเวลาที่เขาล้มป่วยลงและใกล้จะเสียชีวิตนี้ ทำให้พบว่าบุคลิกภาพของสเตฟาน โทรฟีโมวิชได้ปรับตัวเข้าสู่สมดุลอีกครั้งกล่าวคือ ในช่วงเวลานี้สเตฟาน โทรฟีโมวิชไม่ใช่ผู้ที่ เป็นนักวิชาการผู้หลงในบทบาทของตน แต่สเตฟาน โทรฟีโมวิชคือชาวรัสเซียที่ได้กลับมารู้จักกับความเป็นรัสเซียอีกครั้ง เมื่อครั้งที่สเตฟาน โทรฟีโมวิช ยังอยู่ที่ฝรั่งเศสนั้นเขาต้องประสบกับความโดดเดี่ยวเนื่องจากเขาได้ “ซิง” ตนเองไว้ในโลกวิชาการแคบๆ และไม่ได้รับความอบอุ่นทางจิตใจจากความรัก ประสบการณ์ดังกล่าวนี้ทำให้สเตฟาน โทรฟีโมวิชขาดความกลมกลืนทั้งภายในตนเองและสภาพแวดล้อม ต่อมาเขาได้เดินทางกลับมารัสเซีย ในช่วงแรก สเตฟาน โทรฟีโมวิช อยู่ในกลุ่มปัญญาชนถึงแม้ว่าเขาได้กลับมาอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เป็นถิ่นกำเนิดของเขาแล้วแต่ทว่าสเตฟาน โทรฟีโมวิช ยังคงปฏิเสธภูมิปัญญาของถิ่นกำเนิดตน ทั้งนี้เนื่องจากเขาเกิดความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมอันเนื่องมาจากการได้รับการยอมรับจากกลุ่มปัญญาชน สภาพแวดล้อมทางสังคมในขณะนั้นทำให้อาร์ตีไทป์ The Persona มีบทบาทเด่น และที่สำคัญสเตฟาน โทรฟีโมวิชได้รับการดูแลจาก วาวารา เปโตรอฟนา จึงทำให้อาร์ตีไทป์ The Anima มีพลังงานมากขึ้น จิตรู้สำนึกของสเตฟาน โทรฟีโมวิช เกิดการตระหนักในความกลมกลืนในช่วงเวลานี้ แต่เป็นความกลมกลืนที่ยังไม่ใช่ความกลมกลืนอันเนื่องมาจากการได้ตระหนักถึงอาร์ตีไทป์ The Self ต่อมาหลังจากสเตฟาน โทรฟีโมวิชได้เดินทางมายังชนบทและได้รับการดูแลจาก ซอฟยา มัสวีนา ได้รับประทานอาหารอาศัยอยู่ในกระท่อม และที่สำคัญได้ฟังเรื่องราวในพระคัมภีร์ ประสบการณ์ในช่วงเวลานี้ทำให้บุคลิกภาพของสเตฟาน โทรฟีโมวิชเกิดความสมดุลขึ้นอีกครั้ง ทั้งนี้เนื่องจากเขาได้พ้นจากความลุ่มหลงในหน้ากากปัญญาชนของตน ได้รู้จักกับความเป็นรัสเซียที่เขาปฏิเสธ ประสบการณ์จากสภาพแวดล้อมในช่วงเวลานี้ทำให้บุคลิกภาพของสเตฟาน โทรฟีโมวิชเกิดความกลมกลืนขึ้น ความกลมกลืนที่เกิดขึ้นนี้เป็นความสงบที่เกิดขึ้นจากภายใน มิใช่ความสงบที่เกิดจากการได้รับการ

³⁰Ibid., p. 741.

ยอมรับจากภายนอก ความสงบที่เกิดขึ้นนี้ทำให้สเตฟาน โทรฟีโมวิชมีบุคลิกภาพที่มั่นคง ไม่แสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงความน้อยเนื้อต่ำใจในการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเหมือนเช่นเมื่อคราวถูกปฏิเสธจากกลุ่มปัญญาชน การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับสเตฟาน โทรฟีโมวิชในช่วงเวลานี้มิใช่เป็นการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงของตัวสเตฟาน โทรฟีโมวิชเอง ช่วงเวลานี้เขาป่วยและใกล้จะตาย อย่างไรก็ตามบุคลิกของเขาก็งงความสงบเอาไว้ได้ เมื่อนำแนวคิดพัฒนาการทางบุคลิกภาพมาวิเคราะห์ทำให้พบได้ว่า บุคลิกภาพของสเตฟาน โทรฟีโมวิชได้เกิดพัฒนาการขึ้นโดยเขาได้ตระหนักถึงความกลมกลืนภายในอย่างแท้จริง หรือสภาพแวดล้อมของความเป็นรัสเซียได้ทำให้ อาร์คีไทป์ The Self มีบทบาทเด่นต่อบุคลิกภาพ ทำให้บุคลิกภาพมีศูนย์กลางที่แท้จริงในจิตใจสำนึกร่วม ซึ่งส่งผลให้แม้แต่ความตายก็มีอาจทำให้เขาหวาดหวั่นได้ บุคลิกภาพของสเตฟาน โทรฟีโมวิชในช่วงเวลานี้แตกต่างจากบุคลิกภาพเมื่อครั้งที่เขาถูกปฏิเสธจากกลุ่มปัญญาชนโดยสิ้นเชิง

เมื่อนำพัฒนาการทางบุคลิกภาพของตัวละครหลักทั้งสามมาเปรียบเทียบกันทำให้พบได้ว่าตัวละครหลักทั้งสามมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพอยู่ในระดับที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ตัวละครหลักที่มีพัฒนาการทางบุคลิกภาพสูงที่สุดในสามตัวละครนี้คือ สเตฟาน โทรฟีโมวิช เพราะเขาสามารถตระหนักถึงความกลมกลืนภายในคนได้ รองลงมาคือราสโคนคอฟเนื่องจากราสโคนคอฟสามารถตระหนักถึงความสงบ กลมกลืน ที่เกิดขึ้นในตนเองได้ซึ่ง ความสงบกลมกลืนนี้เกิดขึ้นหลังจากที่เขาได้ผ่านพ้นประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดความวิตกกังวลทางจิตใจมาแล้ว ความรู้สึกนี้ทำให้บุคลิกภาพของราสโคนคอฟพัฒนาการมาสู่การตระหนักรู้ในคนหรือ Self-knowledge ตัวละครหลักที่ไม่สามารถพบกับความกลมกลืน ได้คือ มิชกิน ทั้งนี้เนื่องจากการที่ต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดความตึงเครียดแก่บุคลิกภาพและป่วยเป็นโรคลมชัก

โรคลมชัก(Epilepsy)

โรคลมชัก เป็นความเจ็บป่วยทางด้านร่างกาย ในอดีตเชื่อว่าโรคลมชักเกิดจากการลงโทษของพระเจ้าหรือวิญญาณชั่วร้ายต่างๆ กระทั่งฮิปโปเครติส(Hippocrates) แต่งหนังสือเรื่อง *The Sacred Disease* ขึ้นหนังสือนี้เป็นหลักฐานแรกที่ทำให้เห็นว่าโรคลมชักเกิดจากการทำลายของเนื้อสมองและต้องรักษาด้วยอาหารและยา ปัจจุบันพบว่าโรคลมชักเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุนับตั้งแต่การสืบทอดทางพันธุกรรม ผู้ที่เกิดในครอบครัวซึ่งมีประวัติเจ็บป่วยเป็นโรคลมชักมีโอกาเจ็บป่วยเป็นโรคนี้อีก นอกจากนี้ในเด็กสาเหตุสำคัญที่สุดที่ทำให้ป่วยเป็นโรคลมชัก คือ การบาดเจ็บของระบบประสาทจากการเกิด ส่วนในวัยรุ่นและในผู้ใหญ่ตอนต้นอุบัติเหตุต่อศีรษะ เป็นเหตุสำคัญ

สำหรับในผู้สูงอายุพบว่าโรคทางสมองจากหลอดเลือดเป็นสาเหตุสำคัญที่สุด¹ ถึงแม้ว่าสาเหตุของโรคลมชักจะเกิดจากความบกพร่องทางร่างกายแต่ความบกพร่องดังกล่าวก็มีผลกับจิตใจด้วย ทั้งนี้เนื่องจากผู้ป่วยเกิดความตึงเครียดในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม กล่าวคือโรคลมชักมักก่อให้เกิดความวิตกกังวลขึ้นในจิตใจของผู้ป่วย เพราะไม่อาจคาดเดาได้ว่า จะเกิดอาการชักขึ้นเมื่อไหร่และที่ไหน และเมื่อเกิดการชักขึ้นแล้วผู้ป่วยโดยมากมักตกอยู่ในสภาพไม่รู้สึกรู้สึกรู้สึกตัวไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ดังนั้นนอกจากความเครียดเนื่องจากความวิตกกังวลเกี่ยวกับโรคภัยของตนแล้วผู้ป่วยยังเกิดความเครียดจากความคิดว่าตนจะต้องเป็นภาระให้ผู้อื่นมากอดดูแล

จากการสังเกตอาการของผู้ป่วยทำให้ทราบได้ว่าโรคลมชักที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยนั้นเกิดด้วยสาเหตุใด เช่น ผู้ป่วยมีอาการทางจิต เกิดภาพหลอนแบบ De Ja Vu ซึ่งเป็นภาพหลอนที่ผู้ป่วยคิดว่าเคยเห็นมาก่อนทั้งที่ไม่เป็นความจริงหรือผู้ป่วยเกิดภาพหลอนแบบ Jamais Vu ซึ่งเป็นภาพหลอนที่ผู้ป่วยคิดว่าไม่เคยเห็นมาก่อนทั้งที่ไม่จริงนอกจากนี้ผู้ป่วยจะแสดงอารมณ์ เช่น กลัว ซึมเศร้า ยิ้มหรือหัวเราะ อาจจะมีการรับรู้ความรู้สึกผิดปกติ เช่น เห็นภาพใหญ่ขึ้นหรือเล็กลง เห็นวัตถุแปลกไป ได้ยินเสียง ได้กลิ่น หรือรสแปลกๆ การเคลื่อนไหวมักเป็นการเคลื่อนไหวโดยอัตโนมัติ เช่น เคี้ยวกลืน เรอ เลียหรือดูดริมฝีปาก บางครั้งทำอะไรแปลกๆ เช่น หยิบเสื้อผ้า จัดของบนโต๊ะ หรือการหยิบมีดผลไม้ขึ้นมาโดยไม่สามารถควบคุมตนเองได้ของมิชกินจากนวนิยายเรื่อง *อิดิเยด* เดินอย่างไม่มึนจืดหมาย แก้วผ้าเดินออกจากบ้าน ไปตามถนน เล่นดนตรี ขับรถออกไปข้างนอก หลังจากนั้นผู้ป่วยจะจำเหตุการณ์ขณะที่เกิดอาการไม่ได้ แต่ยังจำอาการนำได้ อาการที่กล่าวมานี้เป็นอาการของผู้ป่วยโรคลมชักชนิด Temporal Lobe Epilepsy (TLE) ซึ่งเป็นโรคลมชักที่เกิดจากความเจ็บป่วยในสมองส่วน Temporal หรือผู้ป่วยมีอาการชักทั้งตัวซึ่งเกิดขึ้นโดยไม่มีอาการเตือนบางรายอาจมีความรู้สึกว้าวไม่คอยสบายก่อนมีอาการชัก ขณะชักผู้ป่วยจะมีอาการหมดสติทันที มีอาการเกร็ง (Tonic Phase) เสียการทรงตัวและล้มลงจนได้รับบาดเจ็บ มีเสียงร้องที่เกิดจากการหดตัวของกล้ามเนื้อที่ใช้ในการหายใจ ช่วงนี้ผู้ป่วยจะหยุดหายใจ และเกิดอาการเขียว(Cyanosis) ต่อมามีอาการกระตุก(Clonic Phase) ขณะชักอาจจะมีปัสสาวะ อุจจาระราด และกัดลิ้นได้ หลังจากการหยุดชักแล้ว(Postictal Phase) ผู้ป่วยยังคงไม่รู้สึกรู้สึกรู้สึกตัวจะจำเหตุการณ์ขณะชักไม่ได้หลังชักมักพบว่า ผู้ป่วยมีอาการปวดศีรษะและซึมอยู่อีกหลายวันกว่าจะหายเป็นปกติ อาการดังกล่าวนี้เป็นอาการของผู้ป่วยโรคลมชัก แบบลมชักที่อาการชักทั้งตัว(Primary Generalized Epilepsy) ชนิด Tonic-Clonic Seizures (Grand Mal) ในนวนิยายของคอสโตเฟสกีพบว่า เป็นอาการของ สเมอดิยาคอฟ

¹ทนายท ศิสุจิต, "สาเหตุและกลไกการเกิดโรคลมชัก," ใน *จรัส สุวรรณเวลา และคณะ (บรรณาธิการ), วิทยาการโรคลมชัก: โครงการรักษาผู้ป่วยโรคลมชักครบวงจร* (กรุงเทพฯ: ม.ป.ท., 2544), หน้า 55 - 75.

ตัวละครจากนวนิยายเรื่อง *พี่น้องคารามาซอฟ* และมิชกินตัวละครจากนวนิยายเรื่อง *อีเดียค* ซึ่งมีสาเหตุมาจากการถ่ายทอดทางพันธุกรรม¹²

จากการที่โรคลมชักเกิดจากความเจ็บป่วยในสมอง และยังก่อให้เกิดความเครียดอย่างสูงจึงพบโรคแทรกทางจิตเวชได้บ่อย ได้มีการสำรวจพบว่าผู้ป่วยโรคลมชักประมาณ 1 ใน 3 ถึงครึ่งหนึ่งมีอาการทางจิตเวช เช่น มีอาการของโรคจิต อาการซึมเศร้า หรืออารมณ์แปรปรวน การเปลี่ยนแปลงของบุคลิกภาพ อาการก้าวร้าว และมีปัญหาในการปรับตัว รวมทั้งความบกพร่องทางสติปัญญา¹³ ดังนั้นบุคลิกภาพของผู้ที่ป่วยด้วยโรคลมชักจึงต่างจากคนทั่วไป โดยเฉพาะในผู้ป่วยแบบ Temporal Lobe Epilepsy (TLE) ที่พบได้เช่น จะเป็นคนอารมณ์เย็นชา(Humorlessness) พึ่งผู้อื่น(Dependence) วกวน(Circumstantiality) มีความรู้สึกมุ่งมั่น (Increase sense of personal destiny) ชอบเขียน(Hypergraphia) เกรงครีตศาสนา(Religiousity) ชืดติด (Stickiness or Viscosity) เน้นรายละเอียด(Preoccupy with detail) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านจริยธรรมหรือคุณธรรม (Ethics หรือ Moral) และความรู้สึกทางเพศลดลง (Hyposexuality) ปัจจุบันยังไม่สามารถชี้ชัดได้ชัดเจนว่า ลักษณะบุคลิกภาพดังกล่าวเกิดจากอะไร¹⁴

สามารถสรุปลักษณะเด่นของบุคลิกภาพที่เปลี่ยนแปลง(Personality trait)ของผู้ป่วยโรคลมชักในแต่ละด้านดังนี้

1.ความคิด(Thought) ผู้ป่วยจะมีความสนใจในเรื่องของ ปรัชญา ศาสนา โชคชะตา เช่นกรณีของ มิชกินตัวละครจากนวนิยายเรื่อง *อีเดียค* และ สเมอดิยาคอฟตัวละครจากนวนิยายเรื่อง *พี่น้องคารามาซอฟ*

2.อารมณ์(Emotion) ผู้ป่วยจะเป็นผู้สนใจในเรื่องต่างๆ มากเกินความเป็นจริง อารมณ์อาจเป็นแบบซึมเศร้า(Depression)มีภาวะ Mania อารมณ์แปรปรวนชนิด Bipolar หรืออาจมีภาวะ Aggressive ได้ และผู้ป่วยมักมีความรู้สึกไวมาก(Sensitive)ซึ่งมีผลต่อ Paranoid Idea

3.พฤติกรรม(Behavior) ผู้ป่วยไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง มีความหมกมุ่นกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะเรื่องศาสนาหรือปรัชญามีลักษณะของการขำทำ(Obsessiveness) การพูดอ้อมค้อม(Circumstantiality)และอาจแสดงออกมาในรูปการเขียนซึ่งเป็นลักษณะ Hypergraphia

¹²เดชา ปิยะวัฒน์กุล, หน้า 6 อ้างถึงใน นภาพร อิศระภิญโญ, ปัญหาทางด้านจิตใจของผู้ป่วยโรคลมชักที่คลินิกอายุรกรรมประสาทโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาจิตเวชศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536), หน้า 15.

¹³เรื่องเดียวกัน, หน้า 18.

¹⁴บุรณี กาญจนดาวัลย์, "ภาวะทางจิตสังคมและการตรวจทางจิตใจในโรคลมชัก," วิทยาการโรคลมชัก (กรุงเทพฯ: โครงการรักษาผู้ป่วยโรคลมชักครบวงจร, 2544), หน้า 102.

4.เพศ(Sexual) ผู้ป่วยอาจแสดงมาในรูปของ Hyposexuality มากที่สุด ถ้าป่วยมาก่อนมี Sexual Maturation อาจพบว่าไม่มี Sexual Drive ถ้าป่วยหลังจากมี Sexual Maturation จะพบว่ามีความสนใจทางเพศลดลง(Sexual Interest)

สำหรับความเบี่ยงเบนทางเพศที่อาจพบได้คือ รักร่วมเพศ การมีอารมณ์เพศจากสิ่งของเฉพาะอย่าง ภาวะลักเพศ และอาการหย่อนสมรรถภาพของเพศชาย

อาการ โรคลมชักเกิดตามหลังอาการ โรคลมชักเป็นเวลา 12 - 23 ปี ในชนิด Temporal Lobe Epilepsy (TLE) พบว่าผู้ป่วย 1 ใน 4 มีอาการก่อนอายุ 15 ปี พบมากที่สุดระหว่างอายุ 25 - 50 ปี มีอาการประสาทหลอน โดยเฉพาะอาการที่พบบ่อยคือ หูแว่ว หรืออาจมีอาการหลงผิดได้

ภาวะวิกลจริตในโรคลมชักสามารถแบ่งได้ดังนี้

1.อาการวิกลจริตขณะชัก(Ictal Psychoses)

อาการที่พบคือ มีการเปลี่ยนแปลงหรือลดลงของระดับความรู้สึกตัว อาจพบมี Disorientation หรือ Apathetic แต่การติดต่อกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวหรืองานง่ายๆ ยังคงทำได้ อาจมีอาการหลงผิด (Delusion) และประสาทหลอน(Hallucination)

2.อาการวิกลจริตหลังชักและในระหว่างมีการชัก (Postic Psychoses/ Peri-ictal Psychoses)

มีอาการหลากหลาย เช่น ความผิดปกติทางอารมณ์ หวาดระแวง ความรู้สึกตัวลดลง หรืออาจมีความรู้สึกตัวเต็มที่ได้ เช่นกรณีของตัวละครหลักชื่อ มิซกิน โดยทั่วไปอาการวิกลจริตมักเป็นช่วงสั้น ๆ และหายได้เอง

3.อาการวิกลจริตในระหว่างไม่มีการชัก(Interictal Psychoses)

มีอาการหลงผิดที่พบบ่อยเกี่ยวกับเรื่องของศาสนา หรือศาสตร์ลึกลับ และมักพบมี ภาพหลอนเด่นกว่า การได้ยินเสียงแว่ว

ในทางการแพทย์โรคลมชักได้ก่อให้เกิดผลแก่สภาพจิตใจของผู้ป่วยดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ส่วนในทางอาชญาวิทยา (Criminology) ถือว่าโรคลมชักเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดอาชญากรรมได้³⁵

³⁵ประธาน วัฒนาวณิชย์. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาชญาวิทยา (กรุงเทพฯ: ประกายพริก, 2546). หน้า 201 - 210.